

ВІСНИК

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЦЕНТРУ
ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ

В ОДЕСЬКІЙ ОБЛАСТІ

~~ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНИЙ ЗБІРНИК~~

№ 1-2
2010

м. Одеса

На сторінках Вісника навчально-методичного центру професійно-технічної освіти в Одеській області друкуються нормативні, розпорядчі та інструктивні матеріали; статті, присвячені актуальним питанням системи професійно-технічної освіти Одеської області; педагогічний досвід працівників професійно-технічних навчальних закладів Одеської області.

За достовірність фактів, цитат, власних назв та інших відомостей відповідають автори публікацій.

Інформаційно-методичний збірник призначений для керівників, методистів, педагогічних працівників професійно-технічних навчальних закладів.

Вісник навчально-методичного центру професійно-технічної освіти в Одеській області розглянуто і схвалено на засіданні навчально-методичної ради НМЦ ПТО в Одеській області

Упорядник: Богданович Г.О., зав. кабінетом методики менеджменту в ПТО

Наші реквізити:

**Навчально-методичний центр професійно-технічної освіти
в Одеській області**

65045, м. Одеса, вул. Новосельського, 86

**Тел/факс 715-04-88,
Тел: 715-04-75; 726-52-34**

**[www. nmc-odessa-com.ucoz.ru](http://www.nmc-odessa-com.ucoz.ru)
e-mail: nmcpto@ukr.net**

РОЗДІЛ I Офіціоз

1.1	Лист МОН України від 31.03.2010 № 1/9-217 " Про окремі питання завершення 2009-2010 навчального року в загальноосвітніх навчальних закладах"	4
1.2	Лист МОН України від 12.04.2010 " Щодо організації та оплати виробничої практики учнів професійно-технічних навчальних закладів"	7
1.3	Лист МОН України від 1.03.2010 № 1-9/127 " Щодо реалізації розпорядження Кабінету Міністрів України від 21.01.2009 №42-р"	10
1.4	Лист МОН України від 16.04.2010 № 1-9/271 "Щодо проведення уроку Пам'яті, присвяченого 65-й річниці Перемоги у Великій Вітчизняній війні"	11
1.5	Наказ МОН України від 31.12.2009 р. №1257 "Про затвердження Галузевої цільової програми "Підручник для професійно-технічних навчальних закладів"	13
1.6	Лист МОН України від 17.05.10 № 1-9/332 " Рекомендації щодо організації навчально-виробничого процесу в професійно-технічних навчальних закладах у 2010-2011 навчальному році"	17
1.7	Лист МОН України від 26.05.10 № 1-9/336 "Про стипендіальне забезпечення учнів ПТНЗ"	19
1.8	Наказ УОНД № 571-ОД від 02.11.2009 "Про проведення конкурсу "Викладач року – 2009" професійно-технічних навчальних закладів в Одеській області"	20
1.9	Наказ УОНД № 112-ОД від 22.02.2010 "Про підсумки проведення конкурсу "Викладач року-2009" професійно-технічних навчальних закладів в Одеській області та нагородження переможців"	25

РОЗДІЛ II Подія року

2.1	Конкурс "Викладач року-2009" професійно-технічних навчальних закладів в Одеській області	27
2.2	Інтерв'ю з учасниками та переможцями конкурсу "Викладач року – 2009" професійно-технічних навчальних закладів в Одеській області	31

РОЗДІЛ III Методичні рекомендації

3.1	Богданович Г.О. "Основні вимоги до підготовки та оформлення методичних розробок (рекомендацій)"	35
3.2	Ткаченко В.О. Методична розробка з предмету "Історія України" "Застосування презентаційних технологій на уроках суспільних дисциплін"	44

65-й річниці Перемоги у Великій Вітчизняній війні присвячується

Ледяєва Л.І.	Музей "Трудової та бойової слави" професійного будівельного ліцею міста Білгород-Дністровський	57
--------------	--	-----------

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

01135, м. Київ, проспект Перемоги, 10 тел. (044) 486 2442, факс (044) 236 1049, ministry@mon.gov.ua

від 31.03.10 № 1/9-217

Міністерство освіти і науки Автономної
Республіки Крим, управління освіти і науки
обласних, Київської, Севастопольської
міських державних адміністрацій
Інститути післядипломної педагогічної
освіти

Про окремі питання завершення 2009-2010
навчального року в загальноосвітніх
навчальних закладах

До Міністерства освіти і науки України надходять звернення педагогічної громадськості щодо питань організації проведення державної підсумкової атестації та завершення навчального року в загальноосвітніх навчальних закладах.

Відповідно до листа МОН від 01.02.2010 № 1/9-50 "Про порядок закінчення навчального року та проведення державної підсумкової атестації у загальноосвітніх навчальних закладах в 2009/2010 навчальному році" державна підсумкова атестація в 11-х класах проходить під час навчального процесу у формі підсумкових контрольних робіт з 11 по 18 травня.

З метою організованого проведення державної підсумкової атестації на період з 11 по 18 травня 2010 року загальноосвітній навчальний заклад може вносити зміни у розклад навчальних занять і режим роботи як окремих класів, так і закладу в цілому. У разі зміни розкладу занять слід про це завчасно повідомити учнів та їх батьків. Час початку державної підсумкової атестації в 11-х класах визначається відповідними місцевими органами управління освітою.

При складанні розкладу проведення державної підсумкової атестації слід врахувати, що підсумкові контрольні роботи проводяться через два-три дні. У цей час заняття тривають відповідно до розкладу уроків.

Бали за підсумкові контрольні роботи виставляються у класному журналі у колонку з надписом "ДПА" без зазначення дати після колонки з написом "Річна".

У дні проведення підсумкових контрольних робіт в 11-х класах не може здійснюватися контроль навчальних досягнень цих учнів з інших предметів. Необхідно уникати перевантаження учнів, скоригувавши розклад навчальних занять. Окрім того, на час проведення підсумкових контрольних робіт варто мінімізувати домашні завдання з предметів, що не винесені на атестацію.

З 19 по 27 травня ц.р. заняття в 11-х класах здійснюються відповідно до розкладу уроків.

Під час складання розкладу для проведення державної підсумкової атестації у 9-х класах у загальноосвітніх навчальних закладах, які визначені як пункти тестування, слід ураховувати графік проведення зовнішнього незалежного оцінювання, щоб уникнути

співпадіння днів проведення зазначених заходів. Для підготовки до наступної атестації варто передбачити, як правило, два – три дні.

Відповідно до листа МОН № 1/9-67 від 08.02.2010 "Про врахування середнього бала документа про повну загальну середню освіту" для конкурсного відбору осіб, які на базі повної загальної середньої освіти вступають до вищих навчальних закладів за сертифікатами Українського центру оцінювання якості освіти, враховується середній бал документа про повну загальну середню освіту.

Доручаємо керівникам загальноосвітніх навчальних закладів забезпечити розрахунок середнього бала атестата випускників за 12-бальною та 200-бальною шкалою та зробити відповідний запис у додатку до атестата з правого боку, в останньому рядку, під назвою предметів, з яких складалася ДПА (наприклад, Середній бал атестата 9,7 — 178,1 б.). Таблиця переведення середнього бала атестата з 12-бальної у 200-бальну шкалу подається у додатку.

Середній бал атестата за 12-бальною та 200-бальною шкалою записується до класного журналу у розділ "Зведений облік навчальних досягнень" та до 38-ї колонки книги видачі атестатів.

Перший заступник Міністра

Б.М. Жебровський

Таблиця переведення середнього балу атестата
з 12-бальної у 200-бальну шкалу

1	106
1,1	106,6
1,2	107,2
1,3	107,8
1,4	108,4
1,5	109
1,6	109,6
1,7	110,2
1,8	110,8
1,9	111,4
2	112
2,1	112,6
2,2	113,2
2,3	113,8
2,4	114,4
2,5	115
2,6	115,6
2,7	116,2
2,8	116,8
2,9	117,4
3	118
3,1	118,6
3,2	119,2
3,3	119,8
3,4	120,4
3,5	121
3,6	121,6
3,7	122,2
3,8	122,8
3,9	123,4

4	124,0
4,1	125,0
4,2	125,9
4,3	126,9
4,4	127,8
4,5	128,8
4,6	129,7
4,7	130,7
4,8	131,6
4,9	132,6
5	133,5
5,1	134,5
5,2	135,4
5,3	136,4
5,4	137,3
5,5	138,3
5,6	139,2
5,7	140,2
5,8	141,1
5,9	142,1
6	143,0
6,1	144,0
6,2	144,9
6,3	145,9
6,4	146,8
6,5	147,8
6,6	148,7
6,7	149,7
6,8	150,6
6,9	151,6
7	152,5
7,1	153,5
7,2	154,4
7,3	155,4
7,4	156,3
7,5	157,3
7,6	158,2
7,7	159,2
7,8	160,1
7,9	161,1

8	162,0
8,1	163,0
8,2	163,9
8,3	164,9
8,4	165,8
8,5	166,8
8,6	167,7
8,7	168,7
8,8	169,6
8,9	170,5
9	171,5
9,1	172,4
9,2	173,4
9,3	174,3
9,4	175,3
9,5	176,2
9,6	177,2
9,7	178,1
9,8	179,1
9,9	180,0
10	181,0
10,1	181,9
10,2	182,9
10,3	183,8
10,4	184,8
10,5	185,7
10,6	186,7
10,7	187,6
10,8	188,6
10,9	189,5
11	190,5
11,1	191,4
11,2	192,4
11,3	193,3
11,4	194,3
11,5	195,2
11,6	196,2
11,7	197,1
11,8	198,1
11,9	199,0
12	200,0

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**01135, м. Київ, проспект Перемоги, 10 тел. (044) 486 2442, факс (044) 236 1049, ministry@mon.gov.ua****Від 12.04.2010 № 1/9-252**

**Міністру освіти і науки
Автономної Республіки Крим,
начальникам управлінь освіти і науки
обласних, Київської та Севастопольської
міських державних адміністрацій**

Щодо організації та оплати виробничої
практики учнів професійно-технічних
навчальних закладів

До Міністерства освіти і науки України надходять чисельні звернення від регіональних органів управління освітою, професійно-технічних навчальних закладів, громадських організацій щодо проблем організації та оплати роботодавцями, замовниками робітничих кадрів виробничої практики учнів професійно-технічних навчальних закладів на виробничих підприємствах та у сфері послуг.

На жаль, в умовах загострення економічних проблем, зміни режиму роботи багатьох виробничих підприємств, дійсно, мають місце факти відмови професійно-технічним навчальним закладам у проходженні виробничої практики учнями на конкретних робочих місцях. Особливо це стосується підприємств металургійної галузі, машинобудування, будівельного виробництва, сфери послуг та інших галузей, що найбільш потерпають від нинішнього стану економіки.

Також ряд підприємств, установ, організацій відмовляються укладати договори про надання робочих місць для проходження учнями, слухачами професійно-технічних навчальних закладів виробничого навчання та виробничої практики з оплатою робіт учнів, слухачів відповідно до діючого законодавства або укладають вищезазначені договори, але не забезпечують їх виконання.

Відповідно до абзацу 1 статті 29 Закону України "Про професійно-технічну освіту" підприємства, установи, організації незалежно від форм власності зобов'язані надавати учням, слухачам професійно-технічних навчальних закладів оплачувані робочі місця або навчально-виробничі ділянки для проходження виробничого навчання чи виробничої практики. Порядок надання робочих місць визначений постановою Кабінету Міністрів України від 7 червня 1999 р. № 992 "Про затвердження Порядку надання робочих місць для проходження учнями, слухачами професійно-технічних навчальних закладів виробничого навчання та виробничої практики". Цим Порядком затверджено Типовий договір про надання робочих місць або навчально-виробничих ділянок для проходження учнями, слухачами професійно-технічних навчальних закладів виробничого навчання та виробничої практики. Пунктом 1.6 Типового договору визначено, що підприємство зобов'язано забезпечити облік виконання кожним учнем, слухачем робіт та оплату їх праці відповідно до законодавства.

Разом з тим, абзацом 9 статті 50 Закону України "Про професійно-технічну освіту" передбачено, що п'ятдесят відсотків заробітної плати за виробниче навчання і виробничу практику учнів, слухачів професійно-технічних навчальних закладів направляється на рахунок навчального закладу для здійснення його статутної діяльності, зміцнення

навчально-матеріальної бази, на соціальний захист учнів, слухачів, проведення культурно-масової і фізкультурно-спортивної роботи.

Що стосується пропозиції стосовно тимчасової відміни оплати виробничої практики учнів, слухачів професійно-технічних навчальних закладів шляхом внесення відповідних змін до постанови Кабінету Міністрів України від 07.06.1999 р. № 992 "Про затвердження Порядку надання робочих місць для проходження учнями, слухачами професійно-технічних навчальних закладів виробничого навчання та виробничої практики", то Міністерство освіти і науки вважає внесення таких змін недоцільним, оскільки статтею 22 Конституції України при прийнятті нових законів та внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод. Тимчасова відміна оплати виробничої практики також порушить права тих учнів, слухачів, які проходять практику на оплачуваних робочих місцях.

Крім того, детальне опрацювання діючої законодавчої та нормативно-правової бази спільно із заінтересованими центральними органами виконавчої влади (Мінекономіки, Мінфіном, Податковою адміністрацією) свідчить, що основні питання, пов'язані з участю роботодавців у підготовці та перепідготовці кадрів, освітніх та наукових процесів регулюються чинними Законами України, зокрема "Про освіту", "Про професійно-технічну освіту", "Про вищу освіту", "Про наукову і науково-технічну діяльність", "Про оподаткування прибутку підприємств", "Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні", "Про забезпечення молоді, яка отримала вищу або професійно-технічну освіту, першим робочим місцем з наданням дотацій роботодавцям", "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (у сфері вищої освіти)", "Про передачу об'єктів права державної та комунальної власності", "Про управління об'єктами державної власності", Господарським кодексом України тощо.

Питання щодо надання податкових пільг підприємствам, установам, організаціям – замовникам робітничих кадрів за умови участі у навчальному процесі на даний час законодавчо також врегульовано.

Закон України "Про оподаткування прибутку підприємств" визначає наступне:

У підпункті 5.2.2 статті 5 визначено, що до складу валових витрат платника податку включаються суми коштів або вартість товарів (робіт, послуг), що перевищують два відсотки, але не більше п'яти відсотків оподатковуваного прибутку попереднього звітного року, добровільно перераховані (передані) протягом звітного року до неприбуткових організацій (у тому числі до професійно-технічних навчальних закладів державної та комунальної форми власності, якщо вони зареєстровані, як неприбуткові установи).

Отже, якщо платник податку має оподаткований прибуток за попередній рік 10 000 грн., то він може віднести до складу валових витрат суму добровільно перерахованих коштів в межах від 200 до 500 грн.

Слід зазначити, що відповідно до порядку заповнення декларації з податку на прибуток підприємства, яка затверджена наказом Державної податкової адміністрації України від 29.03.2003р. № 143 додаток Р2 подається платниками податку на прибуток виключно за рік.

Абзацом третім підпункту 5.4.2 пункту 5.4 "Особливості віднесення витрат подвійного призначення" статті 5 встановлено, що до валових витрат включаються: витрати платника податку, пов'язані з професійною підготовкою, навчанням, перепідготовкою або підвищенням кваліфікації осіб, які перебувають у трудових відносинах з таким платником податку;

витрати на навчання та (або) професійну підготовку у вітчизняних вищих та професійно-технічних навчальних закладах інших осіб, які не перебувають з таким платником податку у трудових відносинах, але уклали з ним письмову угоду (договір, контракт) про взяті ними зобов'язання відпрацювати у платника податку після закінчення

вищого та (або) професійно-технічного навчального закладу за отриманою спеціальністю (кваліфікацією) не менше трьох років;

витрати на організацію навчально-виробничої практики за профілем основної діяльності платника податку або в структурних підрозділах, що забезпечують його господарську діяльність, осіб, які навчаються у вищих та професійно-технічних навчальних закладах.

Зазначені витрати включаються до валових витрат у розмірі до 3 відсотків оплати праці звітного періоду.

Зазначені норми Закону надають можливість суб'єктам господарювання зменшувати суми оподаткування його прибутку.

В системі взаємовідносин професійно-технічний навчальний заклад – підприємство склалася ситуація щодо недостатньої урегульованості низки питань, а саме: формування переліків підприємств, зобов'язаних надавати учням, слухачам робочі місця або навчально-виробничі ділянки для проходження виробничої практики, оплати праці за фактично виконані обсяги робіт тощо. З метою врегулювання цих питань міністерством розроблено проект постанови Кабінету Міністрів України "Про внесення змін до Порядку надання робочих місць для проходження учнями, слухачами професійно-технічних навчальних закладів виробничої практики та виробничого навчання" (постанова Кабінету Міністрів України від 07.06.1999 р. № 992).

Абзацом 5 пункту 2 Порядку надання робочих місць для проходження учнями, слухачами професійно-технічних навчальних закладів виробничого навчання та виробничої практики, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 7 червня 1999 р. № 992 визначено, що "виробниче навчання та виробнича практика учнів, слухачів може проводитися, як виняток, з дозволу місцевих органів управління професійно-технічною освітою у навчально-виробничих майстернях, дільницях, на полігонах, будівельних об'єктах, полях, фермах професійно-технічних навчальних закладів за умови забезпечення ними виконання в повному обсязі навчальних планів і програм".

Разом з тим, пропонуємо управлінням освіти і науки обласних (міських) державних адміністрацій розглянути зазначене питання на регіональних міжгалузевих радах за участю місцевих органів виконавчої влади та організацій роботодавців з урахуванням специфіки ринку праці кожного регіону з метою внесення узгоджених пропозицій щодо виходу із ситуації, заручниками якої стали керівники та учні, слухачі професійно-технічних навчальних закладів.

Одночасно звертаємо увагу керівників професійно-технічних навчальних закладів, що формування обсягів підготовки робітничих кадрів за державним замовленням здійснюється відповідно до угод між навчальним закладом та підприємством замовником кадрів. Тому при укладенні таких угод необхідно включати питання щодо зобов'язань з проведення виробничої практики учнів та подальшого працевлаштування випускників і контролювати їх виконання.

Перший заступник Міністра

Б.М.Жебровський

Гаврилюк К.В., Джус В.В.
486-20-49; 486-20-18

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

01135, м. Київ, проспект Перемоги, 10 тел. (044) 486 2442, факс (044) 236 1049, ministry@mon.gov.ua

1.3.10

1/9-127

**Начальникам управлінь освіти і
науки обласних, Київської та
Севастопольської міських
державних адміністрацій**

**Керівникам професійно-технічних
навчальних закладів**

*Щодо реалізації розпорядження
Кабінету Міністрів України
від 21.01.2009 №42-р*

Міністерство освіти і науки повідомляє, що з дня набрання чинності розпорядження Кабінету Міністрів України від 21.01.2009 № 42-р "Питання управління окремими державними професійно-технічними навчальними закладами, підпорядкованими МОН" (із змінами внесеними розпорядження Кабінету Міністрів України від 23.12.2009 № 1630-р) трудові відносини з директорами професійно-технічних навчальних закладів, що не внесені до додатку вищезазначеного розпорядження КМУ, та у яких закінчується термін дії контракту, встановлюються з відповідною обласною (міською) державною адміністрацією або її структурним підрозділом, визначеному в установленому порядку, із внесенням відповідних змін до контрактів.

Перший заступник Міністра

О.П. Гребельник

Крячко Л.В.
486-20-79
Олексюк Г.В.
486-20-59

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

01135, м. Київ, проспект Перемоги, 10 тел. (044) 486 2442, факс (044) 236 1049, ministry@mon.gov.ua

від 16.04.10 № 1/9-271

Міністерство освіти і науки Автономної
Республіки Крим, управління освіти і
науки обласних, Київської та
Севастопольської
міських державних адміністрацій
Інститути післядипломної
педагогічної освіти

У квітні – травні 2010 року у всіх навчальних закладах України і Росії має пройти єдиний урок Пам'яті, присвячений 65-й річниці з дня Перемоги у Великій Вітчизняній війні за участю ветеранів Великої Вітчизняної війни (дату проведення буде повідомлено додатково).

Міністерство освіти і науки України надсилає методичні рекомендації щодо проведення уроку Пам'яті для практичного використання.

Додаток: на 2 арк.

Перший
заступник Міністра

Б.М. Жебровський

Євтушенко 486-74-76

**Методичні рекомендації
щодо проведення уроку Пам'яті, присвяченого 65-й річниці
Перемоги у Великій Вітчизняній війні**

Метою проведення уроку Пам'яті, присвяченого 65-й річниці Перемоги у Великій Вітчизняній війні, є на конкретних прикладах показати учням масовий героїзм людей на фронтах та в тилу, розкрити історичне значення Перемоги над нацистською Німеччиною.

При виборі місця, форм, методів проведення уроку слід враховувати вікові особливості школярів, традиції навчального закладу тощо.

Урок може бути проведений для окремого класу, паралелі чи всієї школи.

Багато провести урок у залі музею, кімнаті чи куточку бойової слави, біля меморіалу, пам'ятника, споруджених на честь героїв Великої Вітчизняної війни.

Досвід свідчить, що цікаво та емоційно такі уроки проходять за участю ветеранів війни, учасників пошукових загонів, котрі вивчають невідомі сторінки історії Великої Вітчизняної війни.

Уроки для учнів початкової та основної школи варто проводити на основі матеріалів, подій з історії рідного краю.

Багато, щоб розповіді вчителя, учнів були доповнені свідченнями очевидців тих подій чи родинними спогадами.

У старших класах необхідно розкрити історичне значення перемоги над загарбниками, показати причини героїзму і самовідданості визволителів України, звернути увагу на звияжну працю жінок і підлітків, які замінили батьків та чоловіків, що пішли на фронт.

Під час підготовки та проведення уроку Пам'яті рекомендується широко використовувати документи, спогади, фронтові листи, кіно- і фотоматеріали, звукозаписи, художні твори, які допоможуть створити на уроці емоційно-піднесену атмосферу та посилять виховний вплив на школярів.

Для підготовки до уроку рекомендуємо використовувати зазначену нижче літературу та Інтернет-ресурси:

Література:

1. Герої-освітяни і науковці України / За ред. Ніколаєнка С.М. та ін.- К., 2005.
2. Виступи учасників круглого столу. Матеріали, присвячені 65-й річниці визволення України та Великої Перемоги над німецько-фашистськими загарбниками, надіслані до комітету з організації круглого столу "Історико-патріотична участь українського народу у Великій Вітчизняній та у Другій світовій війнах 1941-1945 років" / Редакційна колегія: Калугін П.М., Рижкова Р.В., Кузнєцова О.В.- К., "Конус-Ю", 2009.
3. Шляхами військової слави. Збірник матеріалів зльоту юних краєзнавців, учасників пошукових об'єднань, загонів загальноосвітніх шкіл та позашкільних навчальних закладів Київської області.- К., 2005.

Інтернет-ресурси:

<http://www.dkusv.gov.ua/> - Державний комітет України у справах ветеранів

<http://www.warmuseum.kiev.ua/ukr/news.shtml>.- Меморіальний комплекс "Національний музей історії Великої Вітчизняної війни 1941-1945 років"

www.gymn14.kh.ua/UserFiles/File/common/9may.doc - Головне правління освіти і науки Харківської ОДА

<http://www.petrovavl->

[rn.dp.gov.ua/OBLADM/Obldp.nsf/b07122b559dbcb50c22572ba0052a791/5f89b2058e3e9342c22576fe003051e1?OpenDocument](http://www.petrovavl-rn.dp.gov.ua/OBLADM/Obldp.nsf/b07122b559dbcb50c22572ba0052a791/5f89b2058e3e9342c22576fe003051e1?OpenDocument) – управління освіти і науки Дніпропетровської ОДА

<http://www.oblosvita.mk.ua/noviny/info.html> - управління освіти і науки Миколаївської ОДА

http://oruo.at.ua/news/do_dnja_peremogi/1-0-17 - управління освіти Жовтневої РДА м. Харкова

http://teacher.at.ua/publ/den_peremogi/45-1-0-3995 - Учительський портал

<http://osvitacv.com/ogoloshennya/222-zaxodi-shhodo-vidznachennya-65-r-vvv.html> - управління освіти Чернівецької міської ради

http://ruocherv.at.ua/news/do_vidznachennja_65_ji_richnici_peremogi_u_velikij_vitchiznjanij_vi_jni_1941_1945_rokiv/2010-04-13-166 - Управління освіти Червонозаводського р-ну м. Харкова

http://www.udcpo.ucoz.ua/index/den_peremogi/0-29_ - Український державний центр позашкільної освіти

[\[center.at.ua/index/metodichni_rekomendaciji_vidznachennja_65_richchja_peremogi/0-362\]\(http://kids-center.at.ua/index/metodichni_rekomendaciji_vidznachennja_65_richchja_peremogi/0-362\) -](http://kids-</p></div><div data-bbox=)

Центр творчості дітей та юнацтва Київщини

<http://www.fdo.org.ua/news.htm> - Федерація дитячих організацій України

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Н А К А З

31.12.2009 р. №1257

Про затвердження
Галузевої цільової програми
"Підручник для професійно-технічних
навчальних закладів"

На виконання рішення підсумкової колегії Міністерства освіти і науки України "Про підсумки розвитку професійно-технічної освіти у 2008/2009 навчальному році та завдання на 2009/2010 навчальний рік" та з метою забезпечення професійно-технічних навчальних закладів навчальною літературою нового покоління згідно вимог Державних стандартів професійно-технічної освіти та Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти

Н А К А З У Ю:

1. Затвердити Галузеву цільову програму "Підручник для професійно-технічних навчальних закладів" на 2010-2012 роки (далі – Програма), що додається.
2. Департаменту професійно-технічної освіти (Десятов Т.М.):
 - 2.1. Здійснити організаційні заходи щодо розроблення нового покоління навчальної літератури для професійно-технічних навчальних закладів з урахуванням сучасних тенденцій оновлення змісту професійно-технічної освіти, впровадження в навчальний процес інноваційних виробничих технологій, Державних стандартів професійно-технічної освіти.
3. Інституту інноваційних технологій та змісту освіти (Удод О.А.):
 - 3.1. Скласти щороку до 30 грудня перелік першочергових видань навчальної літератури для професійно-технічних навчальних закладів, із визначених Програмою, що можуть видаватись за кошти Державного бюджету.
 - 3.2. З урахуванням вимог Концепції загальної середньої освіти (12-річна школа) та Концепції профільного навчання передбачати у планах видання навчальної літератури для загальноосвітніх навчальних закладів на 2010-2012 роки відповідні обсяги видань підручників та навчальних посібників з різних профілів навчання для забезпечення ПТНЗ відповідно до контингенту учнів та профільності навчання.
4. Департаменту економіки та фінансування (Даниленко С.В.):
 - 4.1. Передбачити виділення необхідних обсягів фінансування на видання підручників та навчальних посібників для професійно-технічних навчальних закладів із загальнотехнічних і спеціальних предметів та навчальних предметів для загальноосвітніх навчальних закладів згідно завдань Програми.
5. Міністру освіти і науки Автономної Республіки Крим, начальникам управлінь освіти і науки обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій:
 - 5.1. Сприяти залученню позабюджетних джерел фінансування, не заборонених чинним законодавством, на видання навчальної літератури для професійно-технічних навчальних закладів.
6. Програму розмістити на веб-сторінці Міністерства освіти і науки України, веб-порталі "Професійно-технічна освіта".
7. Контроль за виконанням наказу покласти на Першого заступника Міністра Гребельника О.П.

Міністр

І.О.Вакарчук

Додаток до наказу
Міністерства освіти і науки України
від 31.12.2009 №1257

**Галузева цільова програма
"Підручник для професійно-технічних навчальних закладів" на 2010-2012 роки**

Загальна частина

Система навчального книговидання на сьогодні залишається однією з найбільш проблемних сфер в освіті. Дефіцит сучасних україномовних підручників та навчальних посібників для професійно-технічних навчальних закладів, розроблених відповідно до вимог Державних стандартів професійно-технічної освіти та Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти, продовжує негативно позначатися на якості підготовки кваліфікованих робітників в Україні. На вирішення цих проблем спрямована Галузева цільова програма "Підручник для професійно-технічних навчальних закладів" на 2010-2012 роки (далі – Програма).

Підстава для розроблення

Програма розроблена відповідно до ст.29 Закону України "Про професійно-технічну освіту", на виконання Указу Президента України №244/2008 від 20.03.2008 р. "Про додаткові заходи щодо підвищення якості освіти в Україні" та рішення підсумкової колегії Міністерства освіти і науки України "Про підсумки розвитку професійно-технічної освіти у 2008/2009 навчальному році та завдання на 2009/2010 навчальний рік".

Метою Програми є забезпечення підручникотворення для професійно-технічних навчальних закладів відповідно до вимог Державних стандартів професійно-технічної освіти.

Основними завданнями Програми є забезпечення якості навчальної літератури, покращення забезпеченості учнів ПТНЗ вітчизняною україномовною навчальною літературою нового покоління, у першу чергу, з пріоритетних професій машинобудування, металообробки, приладобудування, видобувної промисловості, транспорту і зв'язку, агропромислового комплексу.

Шляхи і способи вирішення

Вирішення проблем щодо забезпечення випереджувального ресурсного забезпечення, спрямованого на максимальне задоволення потреб професійно-технічних навчальних закладів у сучасній україномовній навчальній літературі, яка використовуватиметься при підготовці кваліфікованих робітників відповідної якості і рівня кваліфікації, можливе шляхом:

- пріоритетного фінансування видання підручників, навчальних посібників, науково-методичної літератури для учнів, педагогічних і наукових працівників навчальних закладів та наукових установ професійно-технічної освіти України, в першу чергу із загальнотехнічних і спеціальних дисциплін, згідно з Переліком, що додається а також підручників та навчальних посібників, які отримали відповідні грифи МОН;

- виділення навчального книговидання для професійно-технічних навчальних закладів окремою бюджетною програмою в межах загальної суми коштів, що виділяються з державного бюджету;

- підвищення вимог до наукового, навчально-методичного та поліграфічного рівня навчальної літератури для професійно-технічних навчальних закладів, залученням до її розроблення і видання відомих науковців, педагогічних працівників ПТНЗ, роботодавців, видавництв;

- створення сприятливих умов для роботи авторських колективів з розробки сучасних підручників для професійно-технічних навчальних закладів; розроблення механізмів стимулювання і заохочення авторів (авторських колективів); залучення кращих видавництв до формування авторських колективів;
- залучення позабюджетних джерел фінансування, не заборонених чинним законодавством, на підготовку та видання навчальної літератури для ПТНЗ, яка отримала відповідний гриф МОН.

Джерела фінансування

Обсяги та джерела фінансування видатків, пов'язаних з реалізацією Програми, здійснюються за рахунок коштів, передбачених Міністерству освіти і науки України на видання навчальної літератури, інших джерел фінансування, що не суперечать діючому законодавству.

Очікувані результати

Реалізація Програми сприятиме:

- поліпшенню забезпечення професійно-технічних навчальних закладів сучасною україномовною навчальною літературою з загальнотехнічних і спеціальних предметів, загальноосвітніх дисциплін;
- забезпеченню якісного наукового, навчально-методичного і поліграфічного рівня;
- підвищенню ефективності використання державних коштів, передбачених на видання навчальної літератури для професійно-технічних навчальних закладів.

Паспорт Галузевої цільової Програми "Підручник для професійно-технічних навчальних закладів"

1. Назва: Галузева цільова програма "Підручник для професійно-технічних навчальних закладів" на 2010-2012 роки.

2. Підстава для розроблення: Програма розроблена відповідно до ст.29 Закону України "Про професійно-технічну освіту", на виконання Указу Президента України №244/2008 від 20.03.2008 р. "Про додаткові заходи щодо підвищення якості освіти в Україні" та рішення підсумкової колегії Міністерства освіти і науки України "Про підсумки розвитку професійно-технічної освіти у 2008/2009 навчальному році та завдання на 2009/2010 навчальний рік".

3. Замовник: Міністерство освіти і науки України.

4. Замовник – співвиконавець: Інститут інноваційних технологій і змісту освіти.

5. Мета: підвищення якості навчальної літератури для професійно-технічних навчальних закладів відповідно до вимог Державних стандартів професійно-технічної освіти та Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти, покращення забезпеченості учнів ПТНЗ вітчизняною україномовною навчальною літературою нового покоління, у першу чергу, із пріоритетних професій машинобудування, металообробки, приладобудування, видобувної промисловості, транспорту і зв'язку, агропромислового комплексу.

6. Початок виконання Програми – 2010 рік, закінчення – 2012 рік.

7. Виконання Програми сприятиме:

- поліпшенню забезпечення професійно-технічних навчальних закладів сучасною вітчизняною україномовною навчальною літературою;

- підвищенню наукового, навчально-методичного та поліграфічного рівня навчальної літератури для професійно-технічних навчальних закладів;
- забезпеченню умов для плідної роботи авторських колективів з розробки сучасних підручників для ПТНЗ;
- підвищенню ефективності використання державних коштів, передбачених на видання навчальної літератури для професійно-технічних навчальних закладів.

8. Загальний обсяг фінансування складає 30 млн. грн.

9. Фінансування: видатки, пов'язані з виконанням Програми, здійснюються за рахунок коштів, передбачених Міністерству освіти і науки України на видання навчальної літератури та позабюджетних коштів, не заборонених чинним законодавством.

**Галузева цільова програма
"Підручник для професійно-технічних навчальних закладів"
на 2010-2012 роки об'єднує 7 основних напрямків підготовки
кваліфікованих робітничих кадрів за галузевим спрямуванням**

№ з/п	Галузеве спрямування	Кількість найменувань навчальної літератури
1	<i>Промислове виробництво, машинобудування та металообробка</i>	12
2	<i>Будівництво, деревообробка, виробництво меблів та целюлозно-паперова промисловість</i>	11
3	<i>Транспорт та зв'язок</i>	10
4	<i>Агропромисловий комплекс і перероблення сільськогосподарських продуктів</i>	11
5	<i>Текстильна промисловість, пошиття одягу і шкіряного взуття, художні промисли, народні ремесла та поліграфія</i>	3
6	<i>Інформатика та інформаційні технології</i>	2
7	<i>Торгівля, сфера послуг, харчова промисловість та туристична діяльність</i>	4

Виконання програми розраховано на 2010-2012 роки та передбачає видання 53 найменувань підручників та навчальних посібників для професійно-технічних навчальних закладів на загальну суму 30 млн. грн.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

01135, м. Київ, проспект Перемоги, 10 тел. (044) 486 2442, факс (044) 236 1049, ministry@mon.gov.ua

від 17.05.10 № 1/9-332

Міністерство освіти і науки
Автономної Республіки Крим,
управління освіти і науки обласних,
Київської та Севастопольської
міських державних адміністрацій

Рекомендації щодо організації
навчально-виробничого процесу
в професійно-технічних навчальних закладах
у 2010-2011 навчальному році

У професійно-технічних навчальних закладах організація навчально-виховного процесу буде здійснюватися відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 16.11.2000 №1717 «Про перехід загальноосвітніх навчальних закладів на новий зміст, структуру і 12-річний термін навчання» (зі змінами, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 13.04.2007р. № 620), наказів Міністерства освіти і науки України від 21.01.2010 р. № 24 «Про затвердження типової базисної структури навчальних планів для підготовки кваліфікованих робітників у професійно-технічних навчальних закладах» та від 30.05.2006 р. № 419 «Про затвердження Положення про організацію навчально-виробничого процесу у професійно-технічних навчальних закладах» (зі змінами та доповненнями).

Зміст предметів загальноосвітньої підготовки повинен бути спрямований на системне вивчення учнями основ природничих та гуманітарних наук, розвиток здобутих знань і вмінь відповідно до обраної ними професії (продовження навчання, вибір професії тощо). Термін здобуття повної загальної середньої освіти учнями, які мають базову загальну середню освіту, визначається Законом України «Про загальну середню освіту». Обсяг навчального часу з природничо-математичних та суспільно-гуманітарних предметів відповідає навчальним планам загальноосвітніх навчальних закладів згідно додатку 5 наказу Міністерства освіти і науки України від 05.02.2009 р. № 66 «Про внесення змін до наказу МОН України від 23.02.2004р. №132 «Про затвердження Типових навчальних планів загальноосвітніх навчальних закладів 12-річної школи». Розподіл годин в частині загальноосвітньої підготовки передбачає: суспільно-гуманітарну підготовку в обсязі - 1085 годин, природничо-математичну підготовку - 945 годин. Для підготовки кваліфікованих робітників на другому ступені навчання (при терміні навчання 3 роки та з отриманням повної загальної середньої освіти) розподіл годин для загально професійної та професійно - теоретичної підготовки становить до 870 годин, для професійно - практичної підготовки - до 1257 годин.

Програми із загальноосвітніх предметів затверджені Міністерством освіти і науки України і розміщені на сайті Міністерства освіти і науки України (www.mon.gov.ua) та на веб-порталі «Професійно-технічна освіта в Україні» (www.proftekosvita.org.ua).

Гранично допустиме навчальне навантаження учнів із загальноосвітніх предметів встановлено відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 14.01.2004р. № 24 «Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти».

Предмети за вибором визначаються професійно-технічним навчальним закладом у межах гранично допустимого навчального навантаження з урахуванням інтересів та потреб учнів, а також рівня навчально-методичного та кадрового забезпечення закладу.

Наказом Міністерства освіти і науки України від 21.01.2010 року № 24 «Про затвердження типової базисної структури навчальних планів для підготовки кваліфікованих робітників у професійно-технічних навчальних закладах» на природничо-математичну підготовку відведено 945 годин, в тому числі 105 годин на предмет «Технології». Програма з предмету «Технології» розробляється, розглядається методичною комісією конкретного навчального закладу та затверджується з урахуванням змісту професійної підготовки за конкретною професією. Враховуючи теми професійного спрямування, викладені у предметі «Технології», методичним комісіям навчальних закладів дозволяється зменшувати обсяг предметів професійно-теоретичної підготовки на відповідну кількість годин, уникаючи дублювання змісту освіти.

Програми з предмету «Художня культура» для 10-11 класів розміщені на сайті МОН (www.mon.gov.ua). Для викладання даного предмету рекомендуємо долучати викладачів, які мають відповідну освіту, або пройшли курси перепідготовки при обласних інститутах післядипломної освіти.

Відповідно до Положення про державну підсумкову атестацію учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти (наказ Міністерства освіти і науки України від 18.02.08 р. № 94 у редакції наказу МОН від 21.12.2009 р. №1151, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 18 січня 2010 р. №39/17334), державна підсумкова атестація із загальноосвітніх предметів у 2009-2010 н.р. проводиться у формі підсумкових контрольних робіт за рекомендаціями, поданими у листі МОН від 01.02.2010р. № 1/9-50 «Про порядок закінчення навчального року та проведення державної підсумкової атестації у загальноосвітніх навчальних закладах в 2009-2010 навчальному році». Відповідно до вищезазначеного Положення, зміст, форма та строки атестації щороку визначаються МОН України. Разом з тим, терміни проведення Державної підсумкової атестації повинні бути визначені в навчальних планах після закінчення вивчення всіх загальноосвітніх предметів. Враховуючи, що у 2009-2010 навчальному році наказом МОН України від 21.01.2010 р. №24 «Про затвердження типової базисної структури навчальних планів для підготовки кваліфікованих робітників у професійно-технічних навчальних закладах» передбачено замінити ДПА на контрольні роботи, рекомендуємо із 105 годин, відведених на ДПА із загальноосвітньої підготовки, 70 годин передбачити на проведення контрольних робіт, а 35 годин перенести на професійно-практичну підготовку.

Одночасно звертаємо увагу на рівномірний розподіл годин предметів загальноосвітньої, загальнопрофесійної, професійно-теоретичної та професійно-практичної підготовки з урахуванням послідовності вивчення матеріалу відповідно змісту затверджених програм.

З метою раціонального розподілу навчального навантаження при розробці робочих навчальних планів необхідно врахувати розподіл навантаження з предметів без переривання їх вивчення, не допускаючи перевантаження учнів одним із предметів. При цьому у виключних випадках (враховуючи особливості професійної підготовки) може допускатися перенесення годин, що передбачені для вивчення предметів у відповідному класі (10, 11, 12-й), з курсу на курс, без зміни загального обсягу годин, передбаченого стандартом загальноосвітньої підготовки.

Заступник Міністра

І.П.Зайцева

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**01135, м. Київ, проспект Перемоги, 10 тел. (044) 486 2442, факс (044) 236 1049, ministry@mon.gov.ua**від 26.05.10 № 1/9-336

Міністерство освіти і науки
Автономної Республіки Крим,
управління освіти і науки обласних,
Київської та Севастопольської
міських державних адміністрацій

**Про стипендіальне забезпечення
учнів ПТНЗ**

У зв'язку з численними зверненнями Міністерство освіти і науки України надає роз'яснення про порядок виплати стипендії учням професійно-технічних навчальних закладів.

Відповідно до статті 51 Закону України «Про освіту» особи, які навчаються у навчальних закладах, мають право на забезпечення стипендією у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Постановою Кабінету Міністрів України від 12.07.2004г №882 «Питання стипендіального забезпечення» затверджено Порядок призначення і виплати стипендій.

Пунктом 8 цього порядку права і обов'язки щодо розгляду всіх питань, що стосуються призначення і виплати стипендій покладаються на колегіальний орган - стипендіальну комісію навчального закладу в частині : «Призначення та позбавлення академічної або соціальної стипендії (у тому числі спірних), надання матеріальної допомоги учням, студентам, курсантам, заохочення кращих з них за успіхи у навчанні, участь у громадській, спортивній та науковій діяльності» .

Положення наведеного пункту вказують на законодавчо передбачену можливість позбавлення академічної стипендії, а відтак спростовують будь-які посилання на обов'язок училища виплачувати стипендію усім учням без виключення.

Відповідно до статті 39 Закону України «Про професійно-технічну освіту» учні професійно-технічних навчальних закладів зобов'язані, крім загальних обов'язків, визначених Законом України «Про освіту», виконувати вимоги навчальних програм, включаючи контроль знань, умінь і навичок, відвідувати заняття тощо.

На підставі вищевикладеного, стипендіальна комісія професійно-технічного навчального закладу має право приймати рішення щодо позбавлення стипендій учнів, які не виконують вимоги відповідних положень Закону України «Про освіту», «Про професійно-технічну освіту», Положення про організацію навчально-виробничого процесу у професійно-технічних навчальних закладів, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 30.05.2006 р. № 419, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 15.06.2006 р. за №711/12585, статуту та правил внутрішнього розпорядку навчального закладу.

Вважаємо, також що обов'язкова участь у роботі стипендіальної комісії представників органів учнівського самоврядування (як це і передбачено пунктом 8 Порядку призначення і виплати стипендій) забезпечить об'єктивний та всебічний розгляд таких питань.

Заступник Міністра

П.М. Куліков

**ОДЕСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

Н А К А З

"02" листопада 2009 р.

м. Одеса

№ 571-ОД

Про проведення конкурсу "Викладач року – 2009" професійно-технічних навчальних закладів в Одеській області

На виконання Указу Президента України від 29 червня 1995 року № 489 "Про Всеукраїнський конкурс "Учитель року", відповідних постанов Кабінету Міністрів України від 11 серпня 1995 року за № 638, від 14 вересня 2005 року № 900 "Про внесення змін до положення про Всеукраїнський конкурс "Учитель року", згідно з Положенням про конкурс "Викладач року" професійно-технічних навчальних закладів в Одеській області та з метою виявлення і підтримки творчо працюючих викладачів, підвищення їх професійної майстерності, популяризації педагогічних здобутків

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Положення про конкурс "Викладач року" професійно-технічних навчальних закладів в Одеській області (додаток 1).

2. Затвердити порядок проведення конкурсу "Викладач року – 2009" професійно-технічних навчальних закладів в Одеській області (додаток 2)

3. Провести у 2009-2010 навчальному році конкурс "Викладач року – 2009" професійно-технічних навчальних закладів в Одеській області в номінаціях "Українська мова та література", "Математика".

4. Конкурс провести у два етапи:

- I етап — 17 листопада 2009 р. (номінація – "Українська мова та література"),
18 листопада 2009 р. (номінація – "Математика"
на базі ДНЗ "Одеський центр професійно-технічної освіти";
- II етап – 24 листопада 2009 р. (номінація – "Українська мова та література"),
25 листопада 2009 р. (номінація – "Математика") на базі Одеського професійного ліцею морського транспорту.

5. Затвердити склад організаційного комітету та фахових журі з базових дисциплін Конкурсу (додатки 3, 4).

6. Навчально-методичному центру професійно-технічної освіти в Одеській області (Корчевський О.Е.):

6.1. Розробити програму проведення Конкурсу, конкурсні завдання та критерії оцінювання матеріалів учасників.

6.2. Організувати роботу щодо вивчення, узагальнення і розповсюдження досвіду переможців Конкурсу.

6.3. Забезпечити належні умови для проведення конкурсу "Викладач року – 2009" професійно-технічних навчальних закладів в Одеській області в номінаціях "Українська мова та література", "Математика".

6.4. Забезпечити висвітлення Конкурсу засобами масової інформації.

7. ДНЗ "Одеський центр професійно-технічної освіти" (Сущенко С.Б.) забезпечити умови для проведення I етапу Конкурсу.

8. Одеському професійному ліцею морського транспорту (Щербаков С.М.) підготувати навчальну базу для проведення II етапу Конкурсу.

9. Одеському вищому професійному училищу морського туристичного сервісу (Бурдейний В.А.) забезпечити проживання учасників II етапу з 23 по 25 листопада 2009р.

10. Контроль за виконанням наказу покласти на заступника начальника управління Лазарєву Т.О.

Начальник управління

Д. М. Демченко

Візи:

Заступник начальника управління

Т. О. Лазарєва

Начальник відділу професійно - технічної освіти

С. П. Білоконенко

Директор навчально-методичного центру професійно-технічної освіти в Одеській області

О.Е. Корчевський

Додаток 1
до наказу управління освіти і
наукової діяльності Одеської
обласної держадміністрації
від 02.11.09 № 571-ОД

**Положення
про конкурс "Викладач року" професійно-технічних навчальних закладів Одеської області**

1. Загальні положення

Дане Положення розроблено на основі Положення про Всеукраїнський конкурс "Учитель року", затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 11 серпня 1995 р. № 638 зі змінами та доповненням, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 14 вересня 2005 р. № 900 "Про внесення змін до положення про Всеукраїнський конкурс "Учитель року" з метою виявлення і розвитку творчого рівня викладачів, удосконалення їх професійної майстерності, популяризації педагогічних здобутків.

2. Метою проведення конкурсу є:

- піднесення ролі викладача у суспільстві і підвищення престижності цієї професії;
- привернення уваги громадськості, органів влади до проблем професійно-технічної освіти;
- сприяння творчим педагогічним пошукам, виявленню та удосконаленню фахової майстерності викладачів, посиленню мотивації навчальної діяльності учнів професійно-технічних навчальних закладів при оволодінні робітничою професією, встановленню взаємозв'язку роботи викладача та майстра виробничого навчання, підвищенню якості підготовки кваліфікованого робітника;
- поширення передового педагогічного досвіду;
- забезпечення незалежної експертної оцінки педагогічної діяльності викладачів.

3. Організатори конкурсу

Обласний конкурс "Викладач року" професійно-технічних навчальних закладів Одеської області (далі Конкурс) проводить управління освіти і наукової діяльності Одеської обласної держадміністрації спільно з Навчально-методичним центром професійно-технічної освіти в Одеській області.

Управління освіти і наукової діяльності Одеської облдержадміністрації за поданням Навчально-методичного центру професійно-технічної освіти в Одеській області затверджує склад оргкомітету Конкурсу та фахові журі.

4. Оргкомітет Конкурсу

- оргкомітет Конкурсу визначає фахи (не більше ніж два: один з загальноосвітньої підготовки, визначеним Центральним оргкомітетом Всеукраїнського конкурсу "Учитель року", другий з професійно-теоретичної підготовки), з яких проводиться Конкурс у поточному навчальному році, встановлює критерії оцінювання поданих на конкурс матеріалів, умови та порядок проведення етапів Конкурсу і доводить їх до відома керівників професійно-технічних навчальних закладів Одеської області.

5. Журі Конкурсу

5.1. Склад журі Конкурсу затверджується управлінням освіти і наукової діяльності Одеської обласної держадміністрації за поданням Навчально-методичного центру професійно-технічної освіти в Одеській області.

5.2. До роботи у фахових журі запрошуються науковці, методисти, переможці попередніх конкурсів, члени громадських організацій.

5.3. Журі Конкурсу визначає переможців з кожного фаху.

6. Умови проведення Конкурсу

6.1. Обласний Конкурс проводиться щорічно в два етапи:

перший (заочний) – жовтень;

другий (очний) – листопад.

6.2. Для участі в обласному Конкурсі учасники подають матеріали, перелічені в пункті 7.2. цього Положення.

6.3. Обласний оргкомітет Конкурсу приймає заяви учасника конкурсу з необхідними матеріалами щорічно з 1 вересня до 15 жовтня включно.

7. Учасники Конкурсу.

7.1. Конкурс проводиться на добровільних засадах. У Конкурсі беруть участь педагогічні працівники професійно - технічних навчальних закладів за основним місцем роботи - громадяни України незалежно від освіти, набутого фаху і віку зі стажем педагогічної роботи не менше як 5 років (один представник з кожного фаху від навчального закладу).

7.2. Для участі в Конкурсі претендент подає обласному оргкомітету Конкурсу такі матеріали:

- заяву про бажання брати участь у конкурсі "Викладач року" професійно-технічних навчальних закладів Одеської області;
- опис власного педагогічного досвіду, що розкриває оригінальність педагогічних ідей, методів, технологій, які сприятимуть підготовці висококваліфікованого робітника;
- аналіз результатів праці.

7.3. За бажанням викладач може подати оргкомітету й інші матеріали (в тому числі відгуки наукових установ, фахових асоціацій), що глибше розкривають його творчі здобутки.

7.4. За результатами II етапу Конкурсу заява і матеріали переможця Конкурсу з фаху загальноосвітньої підготовки, надсилаються для подальшої участі у II (обласному) турі Всеукраїнського конкурсу "Учитель року".

8. Нагородження учасників та переможців Конкурсу

8.1. Переможці конкурсу "Викладач року" професійно-технічних навчальних закладів Одеської області (I місце) нагороджуються дипломами управління освіти і наукової діяльності Одеської облдержадміністрації.

8.2. Учасники конкурсу "Викладач року" професійно-технічних навчальних закладів Одеської області (II, III місця) нагороджуються грамотами управління освіти і наукової діяльності Одеської облдержадміністрації.

8.3. Нагородження переможців Конкурсу проводиться урочисто, за участю педагогічної громадськості та висвітлюється в засобах масової інформації.

8.4. Переможець та учасники II етапу конкурсу "Викладач року" професійно-технічних навчальних закладів Одеської області з загальноосвітньої підготовки отримують свідоцтво про проходження курсів підвищення кваліфікації вчителів на базі Одеського обласного інституту удосконалення вчителів.

8.5. Оргкомітет конкурсу "Викладач року" професійно-технічних навчальних закладів Одеської області може порушити клопотання перед управлінням освіти і наукової діяльності Одеської облдержадміністрації про позачергову атестацію переможців та встановлення їм чергової кваліфікаційної категорії.

Візи:

Заступник начальника управління
В.о. директора Одеського обласного інституту
удосконалення вчителів
Начальник відділу професійно-технічної освіти
Директор навчально-методичного центру
професійно-технічної освіти
в Одеській області

Т.О. Лазарева

Л.К.Задорожна
С.П. Білоконенко

О.Е.Корчевський

Додаток 2
до наказу управління освіти і
наукової діяльності Одеської
обласної держадміністрації
від 02.11.09 № 571-ОД

**Порядок
проведення I та II етапів конкурсу "Викладач року - 2009" професійно-технічних
навчальних закладів Одеської області**

Перший етап передбачає:

Ознайомлення членів журі з матеріалами, надісланими учасниками на Конкурс. Матеріали на Конкурс подаються:

1) в електронному вигляді:

- анкета учасника Конкурсу (прізвище, ім'я, по батькові; дата народження; домашня адреса; фотокартка; які навчальні заклади закінчив і в якому році; місце роботи; педагогічний стаж роботи; термін роботи у даному навчальному закладі; кваліфікаційна категорія; звання, нагороди, відзнаки);

- творчий доробок викладача з обраної ним теми (авторські дидактичні матеріали, методичні рекомендації, матеріали позаурочних виховних тематичних заходів з предмету тощо);

- опис викладачем власного педагогічного досвіду з вирішенням проблеми, над якою він працює, висвітлення методів і засобів її вирішення, (до 5 друкованих сторінок);

- розробки циклу уроків однієї з навчальних тем (не менше трьох розробок);

2) в паперовому вигляді:

- заяву на участь у Конкурсі;

- відгук адміністрації професійно-технічного навчального закладу про роботу викладача (у довільній формі);

- лист директора навчального закладу на адресу Голови оргкомітету Конкурсу, в якому надається: інформація однієї з навчальних груп викладача про результати останньої державної підсумкової атестації; результативність діяльності викладача за останній навчальний рік: кількість учнів – переможців обласних предметних олімпіад, конкурсів; теми та дати виступів викладача на засіданнях обласних методичних секцій, семінарах та інших обласних методичних заходах; публікації викладача (за наданими ксерокопіями: статті у фахових виданнях, публікації у періодичній педагогічній пресі).

Фахове журі Конкурсу розглядає матеріали та спільним рішенням визначає трьох претендентів до участі в II етапі Конкурсу.

Другий етап передбачає:

1. Проведення відкритого уроку на базі незнайомої викладачеві аудиторії (жеребкування тем та груп проводиться Головами журі напередодні, після чого відбувається знайомство конкурсанта з групою учнів).

Урок повинен бути ілюстрацією творчого підходу викладача щодо використання сучасних інноваційних технологій та здатності розробляти нові. Від конкурсанта вимагається чітке і конкретне формулювання мети, завдань і визначення типу уроку. Безпосередньо після уроку проводиться його самоаналіз.

2. Проведення конкурсантами самоаналізу уроку:

Протягом 10 хвилин викладач аналізує хід уроку, результати своєї та учнівської діяльності на уроці, оцінює особливості та рівень підготовки учнів, порівнює з уроками, які проводить у своїх групах, ділиться методичними знахідками, які не вдалося використати, вказує на свої помилки та прорахунки. При цьому, члени журі можуть задавати питання для одержання додаткової інформації про хід та результати діяльності викладача і учнів на уроці.

3. Виконання письмової роботи:

Передбачає перевірку фахової підготовки учасників Конкурсу, володіння ними методикою викладання предмета, а також загальної ерудиції. Форму і зміст виконання роботи визначає журі. Тривалість – 45 хвилин.

4. Психолого-педагогічне тестування;

5. Презентацію власного досвіду викладача:

Презентація досвіду виконується в програмі Microsoft PowerPoint і надається в електронному вигляді. Обсяг презентації - до 15 слайдів.

Під час презентації власного педагогічного досвіду викладач:

- висвітлює та обґрунтовує актуальність своєї педагогічної ідеї, її інноваційність та практичне значення;
- вказує, на які наукові чи практичні дослідження спирається у своїй роботі, які наукові концепції та теорії яких авторів використовує;
- показує запропоновані інновації в організації навчально-виховного процесу;
- проводить аналіз результатів професійної діяльності, вказує зміни в якості знань учнів, в оволодінні практичними вміннями і навичками, показує розвиток інтересу до предмету тощо;
- вказує на проблеми та труднощі, з якими він зіштовхується в процесі роботи, та шляхи їх подолання.

За спільним рішенням оргкомітету та фахових журі визначаються переможці Конкурсу (перші місця). При однаковій сумі балів переможцем Конкурсу стає учасник, який набрав найбільшу кількість балів за проведений урок. Переможець Конкурсу -- викладач з предметів загальноосвітньої підготовки рекомендується для участі в II (обласному) турі Всеукраїнського конкурсу "Учитель року".

Конкурсні матеріали переможця (заява викладача на участь у Конкурсі, анкета, фотографія, висновок НМЦ ПТО в Одеській області про педагогічну та методичну діяльність викладача) надсилаються НМЦ ПТО в Одеській області до оргкомітету II (обласного) туру Всеукраїнського конкурсу "Учитель року".

Заключна частина Конкурсу проводиться урочисто, за участю педагогічної громадськості та висвітлюється в засобах масової інформації.

Візи:

Заступник начальника управління
В.о. директора Одеського обласного інституту
удосконалення вчителів
Начальник відділу професійно-технічної освіти
Директор навчально-методичного центру
професійно-технічної освіти
в Одеській області

Т.О. Лазарєва

Л.К.Задорожна
С.П. Білоконенко

О.Е.Корчевський

**ОДЕСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

Н А К А З

22 лютого 2010 р.

м. Одеса

№ 112-ОД

Про підсумки проведення
конкурсу "Викладач року-2009"
професійно-технічних
навчальних закладів в Одеській
області та нагородження переможців

На виконання наказу управління освіти і наукової діяльності Одеської обласної державної адміністрації від 2.11.2009 року № 571-ОД "Про проведення конкурсу "Викладач року-2009" професійно-технічних навчальних закладів в Одеській області та наказу управління освіти і наукової діяльності Одеської обласної державної адміністрації від 19.01.2010 року № 08-ОД "Про перенесення термінів проведення конкурсу "Викладач року – 2009" професійно-технічних навчальних закладів в Одеській області, управлінням освіти і наукової діяльності облдержадміністрації спільно з Навчально-методичним центром професійно-технічної освіти в Одеській області, з метою виявлення і підтримки творчої праці викладачів, підвищення їх професійної компетентності, популяризації педагогічних здобутків було проведено конкурс "Викладач року-2009".

В першому (заочному) етапі конкурсу, який проводився на базі ДНЗ "Одеський центр професійно-технічної освіти" 3 лютого 2010 р. взяли участь 12 викладачів української мови та літератури та 4 лютого 2010 року - 14 викладачів математики професійно-технічних навчальних закладів Одеської області.

За кількістю набраних балів та згідно з умовами проведення Конкурсу журі визнало слідуєчих переможців I етапу:

з номінації "Українська мова та література":

I місце - Плютенко Людмила Василівна., викладач ДПТНЗ "Одеський професійний ліцей морського транспорту";

II місце – Нікітіна Світлана Олексіївна, викладач ДПТНЗ "Іллічівське вище професійне училище морського транспорту";

III місце – Сабадаш Людмила Павлівна., викладач ДПТНЗ "Савранське професійно-технічне аграрне училище";

з номінації "Математика":

I місце – Дирда Наталія Іванівна, викладач ДПТНЗ "Котовський професійний ліцей";

II місце – Деробізова Галина Андріївна., викладач ДНЗ "Одеський центр професійно-технічної освіти";

III місце – Паша Алла Михайлівна, викладач ДПТНЗ "Іллічівське вище професійне училище морського транспорту";

II етап Конкурсу (очний) було проведено на базі ДПТНЗ "Одеський професійний ліцей морського транспорту" 10 лютого з номінації "Українська мова та література" та 11 лютого - з номінації "Математика". В ньому взяли участь переможці I етапу Конкурсу: викладачі української мови та літератури Плютенко Л.В. (ДПТНЗ "Одеський професійний ліцей морського транспорту"), Нікітіна С.О. (ДПТНЗ "Іллічівське вище професійне училище морського транспорту") та викладачі математики: Дирда Н.І. (ДПТНЗ "Котовський професійний ліцей"), Деробізова Г.А. (ДНЗ "Одеський центр професійно-технічної освіти"), Паша А.М. (ДПТНЗ "Іллічівське вище професійне училище морського транспорту").

Учасники II етапу Конкурсу захищали власні педагогічні ідеї та провели відкриті уроки на базі незнайомої їм аудиторії учнів. На своїх уроках викладачі продемонстрували високий рівень педагогічної майстерності із застосуванням інтерактивних методів навчання. Безпосередньо після уроку кожний із конкурсантів проводив його самоаналіз.

При проведенні фахового та психолого-педагогічного тестування конкурсанти показали належний рівень теоретичних знань з фаху та психолого-педагогічної підготовки.

Виходячи із вищевикладеного та на основі рішення журі

НАКАЗУ:

1.Визначити переможцями конкурсу "Викладач року-2009" професійно-технічних навчальних закладів в Одеській області та нагородити дипломами управління освіти і наукової діяльності Одеської обласної державної адміністрації переможців:

з номінації "Українська мова та література":

Плютенко Людмилу Василівну, викладача української мови та літератури ДПТНЗ "Одеський професійний ліцею морського транспорту";

з номінації "Математика":

Пашу Аллу Михайлівну, викладача математики ДПТНЗ "Іллічівське вище професійне училище морського транспорту";

2. Нагородити грамотами управління освіти і наукової діяльності Одеської обласної державної адміністрації учасників конкурсу "Викладач року-2009" професійно-технічних навчальних закладів в Одеській області:

Нікітіну Світлану Олексіївну, викладача української мови та літератури ДПТНЗ "Іллічівське вище професійне училище морського транспорту" (II місце);

Дирду Наталію Іванівну, викладача математики ДПТНЗ "Котовський професійний ліцей" (II місце);

Деребізову Галину Андріївну, викладача математики ДНЗ "Одеський центр професійно-технічної освіти" (II місце).

3.Оголосити подяку директорам Сущенку С.Б. (ДНЗ "Одеський центр професійно-технічної освіти"), Щербакову С.М.(ДПТНЗ "Одеський професійний ліцею морського транспорту") за створення сприятливих умов для проведення I,II етапів Конкурсу та педагогічному колективу Одеського професійного ліцею морського транспорту за належну проведену навчально-виховну роботу з учнями.

4. Директорам: ДПТНЗ "Одеський професійний ліцей морського транспорту" (Щербаков С.М.), ДПТНЗ "Іллічівське вище професійне училище морського транспорту" (Жуха Л.І.), ДПТНЗ "Котовський професійний ліцей" (Новицький В.С.), ДНЗ "Одеський центр професійно-технічної освіти" (Сущенко С.Б.) преміювати переможців та учасників Конкурсу за рахунок коштів спеціального фонду.

5. Навчально-методичному центру професійно-технічної освіти в Одеській області (Корчевський О.Е):

5.1. Забезпечити виконання п. 8.4. Положення про конкурс "Викладач року" професійно-технічних навчальних закладів Одеської області щодо отримання переможцями та учасниками II етапу Конкурсу свідоцтва про проходження курсів підвищення кваліфікації вчителів на базі Одеського обласного інституту удосконалення вчителів.

5.2. Організувати вивчення досвіду роботи учасників конкурсу "Викладач року-2009" професійно-технічних навчальних закладів в Одеській області, поширювати його в серед педагогічних працівників ПТНЗ Одеської області.

5.3. Висвітлювати досвід роботи учасників Конкурсу в фахових виданнях.

6. Контроль за виконанням наказу покласти на заступника начальника управління Лазарєву Т.О.

Начальник управління

Д.М. Демченко

Візи:

Заступник начальника управління

Т.О. Лазарева

Начальник відділу професійно-технічної освіти

С.П. Білоконенко

Директор навчально-методичного центру

професійно-технічної освіти

в Одеській області

О.Е. Корчевський

Н.А. Беженар
Зав. кабінету загальноосвітньої підготовки
НМЦ ПТО в Одеській області

Конкурс "Викладач року-2009" професійно-технічних навчальних закладів в Одеській області

В період з 3 по 11 лютого 2010 року з метою виявлення і підтримки творчої діяльності викладачів, стимулювання їх активної участі у становленні і розвитку національної системи освіти, підвищення професійної компетентності, а також популяризації кращих педагогічних здобутків і професійної майстерності, методистами кабінету загальноосвітньої підготовки НМЦ ПТО в Одеській області вперше проведено конкурс "Викладач року-2009" серед професійно-технічних навчальних закладів Одеської області з номінацій "Українська мова та література", "Математика".

До конкурсу готувались дуже ретельно, саме тому періодично в НМЦ ПТО в Одеській області збирались учасники, члени журі, керівники навчальних закладів міста, викладачі, яким не байдуже навчання та виховання учнів, не байдуже яким є наше майбутнє покоління, яким воно вийде зі стін навчальних закладів.

Організатори намагались створити настрій справжнього свята, свята плідного педагогічного спілкування й співтворчості, яскравого робочого настрою, неповторної атмосфери очікування конкурсу й поваги до праці педагога. А фахове журі, в складі якого були працівники ООІУВ, ПНПУ ім. К.Д. Ушинського, ОНУ ім. І.І. Мечникова, методисти НМЦ ПТО в Одеській області, досвідчені викладачі, вітало конкурсантів та щиро бажало учасникам змагань

творчої наснаги, плідної праці й перемог.

Конкурс складався з двох етапів: 3-4 лютого 2010 року на базі ДНЗ ОЦПТО проведено I етап Конкурсу (заочний). В ньому взяли участь 12 конкурсантів у номінації "Українська мова та література" та 14 конкурсантів у номінації "Математика".

I етап Конкурсу передбачав вивчення матеріалів, які були надіслані учасниками на Конкурс та визначення трьох претендентів на участь в II етапі Конкурсу. За кількістю набраних балів та згідно з умовами проведення Конкурсу журі визначило наступних переможців I етапу:

в номінації "Українська мова та література":

I місце - Плютенко Людмилу Василівну, викладача ДПТНЗ "Одеський професійний ліцей морського транспорту";

II місце – Нікітину Світлану Олексіївну, викладача ДПТНЗ "Іллічівське вище професійне училище морського транспорту";

III місце – Сабадаш Людмилу Павлівну, викладача ДПТНЗ "Савранське професійно-технічне аграрне училище";

в номінації "Математика":

I місце – Дирду Наталію Іванівну, викладача ДПТНЗ "Котовський професійний ліцей";

II місце – Дерезізову Галину Андріївну, викладача ДНЗ "Одеський центр професійно-технічної освіти";

III місце – Пашу Аллу Михайлівну, викладача ДПТНЗ "Іллічівське вище професійне училище морського транспорту";

II етап Конкурсу (очний) було проведено на базі ДПТНЗ "Одеський професійний ліцей морського транспорту" 10 лютого з номінації "Українська мова та література" та 11 лютого - з номінації "Математика". В ньому взяли участь переможці I етапу Конкурсу: викладачі української мови та літератури Плютенко Л.В. (ДПТНЗ "Одеський професійний ліцей морського транспорту"), Нікітіна С.О. (ДПТНЗ "Іллічівське вище професійне училище морського транспорту") та викладачі математики: Дирда Н.І. (ДПТНЗ "Котовський професійний ліцей"), Дерезізова Г.А. (ДНЗ "Одеський центр професійно-технічної освіти"), Паша А.М. (ДПТНЗ "Іллічівське вище професійне училище морського транспорту").

В святково прибраній залі Одеського професійного ліцею морського транспорту напередодні II етапу Конкурсу за результатами жеребкування були обрані теми та групи, в яких учасники Конкурсу мали провести відкриті уроки в незнайомій їм аудиторії учнів. В день жеребкування кожний конкурсант мав можливість познайомитися з групою учнів та відповідно підготуватися до уроку. Потрібно зазначити, що учні з розумінням поставилися до викладачів та показали на уроці належний рівень знань, умінь та навичок. На своїх уроках викладачі продемонстрували високий рівень педагогічної майстерності із застосуванням інтерактивних методів навчання. Безпосередньо після уроку кожний із конкурсантів проводив його самоаналіз.

Під час проведення фахового та психолого-педагогічного тестування конкурсанти показали високий рівень теоретичних знань з фаху та психолого-педагогічної підготовки.

Протягом I та II етапу Конкурсу роботу конкурсантів оцінювали:

в номінації "Українська мова та література" - директор навчально-методичного центру професійно-технічної освіти в Одеській області Корчевський О.Е., завідувачка кабінету загальноосвітньої підготовки НМЦ ПТО в Одеській області Беженар Н.А., методист кабінету загальноосвітньої підготовки НМЦ ПТО в

Одеській області Ужеловська Н.О., кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови Одеського національного університету імені І. І. Мечникова Семененко Л.А., Крохмаль В.В., викладач української мови та літератури Одеського педагогічного коледжу ПНПУ імені К. Д. Ушинського, викладач української мови та літератури Одеської загальноосвітньої школи № 26 Рудик Г.А.;

в номінації "Математика" - директор навчально-методичного центру професійно-технічної освіти в Одеській області Корчевський О.Е., завідувачка кабінету загальноосвітньої підготовки НМЦ ПТО в Одеській області Беженар Н.А., методист кафедри математики та методики її навчання ПНПУ ім. К.Д. Ушинського доцент Іванова С.В., викладач математики економіко-правового коледжу Міжнародного Гуманітарного університету Флешеровська О.В., вчитель математики загальноосвітньої школи № 28 Нелипович З.І., методист навчально-методичного центру професійно-технічної освіти в Одеській області Хван Н. Б-С.

Психолого-педагогічне тестування учасників Конкурсу проводила завідувачка Одеського обласного центру практичної психології і соціальної роботи Рєпнова Т.П.

В цілому, учасники конкурсу показали досить глибоку обізнаність із сучасними досягненнями психолого-педагогічної науки, виявили розуміння головної мети освіти, показали громадську зрілість. Всі, без винятку, показали себе фахівцями високого рівня, здатними творчо реалізувати як традиційні форми і методи, так і нові освітні технології. Учасники конкурсу показали високий професіоналізм, ерудицію, різнобічність інтересів, уміле використання нетрадиційних форм і методів роботи з учнями, застосовували інноваційні та сучасні мультимедійні технології.

Варто зазначити, що виступи всіх конкурсантів об'єднані однією ідеєю, — формування ключових, загальногалузевих та предметних компетентностей учнів, які забезпечать їх успішну адаптацію в суспільстві.

З березня 2010 року на базі Одеського професійного ліцею будівництва та архітектури пройшло урочисте нагородження переможців та учасників останнього етапу обласного Конкурсу. Начальник управління освіти і наукової діяльності Одеської обласної державної адміністрації Демченко Д.М. нагородив переможців Конкурсу дипломами: Плютенко Людмилу Василівну, викладача ДПТНЗ "Одеський професійний ліцей морського транспорту" та Пашу Аллу Михайлівну, викладача ДПТНЗ "Іллічівське вище професійне училище морського транспорту", грамотами: Нікітіну Світлану Олексіївну, викладача ДПТНЗ "Іллічівське вище професійне училище морського транспорту", Дирду Наталію Іванівну, викладача ДПТНЗ "Котовський професійний ліцей", Дерезізову Галину Андріївну, викладача ДНЗ "Одеський центр професійно-технічної освіти". Переможці та учасники Конкурсу отримали подарунки. Переможці та учасники останнього етапу Конкурсу

згідно наказу управління освіти і наукової діяльності від 22 лютого 2010 року № 112-ОД будуть премійовані професійно-технічними навчальними закладами, а також отримали свідоцтва про підвищення кваліфікації вчителів на базі Одеського обласного інституту удосконалення вчителів.

За створення відповідних умов для проведення I, II етапів Конкурсу та належно проведеної навчально-виховної роботи з учнями

Одеського професійного ліцею морського транспорту, начальником управління освіти і наукової діяльності Демченком Д.М. було оголошено подяку директорам: Щербакову С.Б. (ДПТНЗ "Одеський професійний ліцей морського транспорту" та Сущенку С.Б. (ДНЗ "Одеський центр професійно-технічної освіти").

Навчально-методичним центром професійно-технічної освіти в Одеській області в подальшому планується організувати вивчення професійного доробку учасників конкурсу "Викладач року-2009" професійно-технічних навчальних закладів в Одеській області, поширення його серед педагогічних працівників ПТНЗ Одеської області.

Проведення даного Конкурсу – лише перші кроки виявлення та удосконалення фахової майстерності викладачів загальноосвітньої підготовки. В наступному навчальному році Конкурс буде проведено і серед викладачів професійної підготовки, що спонукатиме та стимулюватиме їх до якісної роботи під час підготовки майбутнього кваліфікованого робітника. Професійні доробки переможців та учасників останнього етапу Конкурсу буде висвітлено в фахових виданнях.

Інтерв'ю з учасниками та переможцями конкурсу "Викладач року – 2009" професійно-технічних навчальних закладів в Одеській області

*Переможець конкурсу
"Викладач року – 2009"
у номінації "Українська
мова та Література" –
викладач ДПТНЗ
"Одеський професійний
ліцей морського
транспорту"*

Плютенко

Людмила Василівна

Чому Ви вирішили взяти участь у конкурсі "Викладач року"? І що дало вам це змагання?

Якщо чесно, то брати участь у конкурсі мене переконали колеги, вони з самого початку були впевнені у моєму успіху. Сам конкурс вимагав дуже серйозної підготовки. Необхідно було дати відкритий урок, причому не зі

своїми учнями, а у зовсім незнайомій групі, після – самоаналіз уроку. Наступний етап – фахове тестування та психолого-педагогічне тестування. А у фіналі необхідно було презентувати інноваційний проект свого педагогічного досвіду. Для мене цей конкурс був справжнім святом, незважаючи на те, що і участь у ньому, і сама перемога була нелегкою. До того ж він допоміг мені відчувати себе більш впевненою, сильною, це дуже добра перевірка на стійкість. Та і взагалі – це унікальна можливість ближче познайомитися та поспілкуватися з талановитими викладачами ПТНЗ нашої області.

Що для Вас означало участь у конкурсі?

Для мене участь у конкурсі, це не тільки перемога, але й можливість обміну досвідом, демонстрація педагогічних досягнень, взаємодія і спілкування вчителів-словесників Одеської області. Хочеться підкреслити той факт, що журі конкурсу були вражені рівнем підготовки і викладачів і дітей, оскільки існує думка, що учні ПТНЗ мають дуже низький рівень знань. Але конкурс довів, що викладачі мають гідний рівень майстерності роботи з учнями, рівень знань яких, в основному, середній. Треба було бачити, як стараються діти показати себе сумлінними, розумними, активними, бо вони усвідомлювали, що представляють честь свого училища.

Найважливішою своєю педагогічною справою я вважаю навчання дітей рідній мові так, щоб їм хотілося навчатися і пізнавати більше мову, літературу, культуру традиції своєї країни.

На що Ви очікували під участі у конкурсі? (на початку проекту, під час його та на церемонії нагородження)

Спочатку було не відомо, хто стане конкурентом у фінальному турі, тому важко було на щось розраховувати. Ближче до фіналу з'явилася надія на перемогу. Правду кажучи, мій основний конкурент, Нікітіна Світлана Олексіївна, викладач ІВПУМТ, була гідним і сильним конкурсантом. На церемонії нагородження, яка відбулася на семінарі директорів ПТНЗ Одеської області, я була заінтригована та сповнена переживань.

Чи відчували Ви позитивні зміни у житті після участі у конкурсі?

Хочу подякувати організаторам конкурсу в особі завідуючої кабінетом загальноосвітньої підготовки НМЦ ПТО Беженар Надії Андріївни, яка зробила все для того, щоб цей конкурс відбувся. Вона сколихнула спокійне море буденної

викладацької роботи, примусивши вирувати ідеї, думки, почуття. Тепер з гордістю можна заявити, що у ПТНЗ багато творчих і талановитих педагогів.

Вважаю зміни у моєму житті позитивними. Участь у конкурсі у якійсь мірі вплинула на мою самооцінку.

Як, на Вашу думку, можна удосконалити конкурс?

По-перше, рейтинг конкурсу підвищиться серед викладачів, якщо він оцінюватиме успіхи викладачів у трудовій діяльності та громадському житті максимально об'єктивно. По-друге, серйозний конкурс з авторитетною підтримкою повинен мотивувати і перемогу в ньому. Знаю багатьох викладачів, які б могли підвищити свій рівень участю в конкурсі, але вирішили витратити свій час на інші справи. Адже конкурс "Викладач року" - найвідповідальніший у своїй сфері.

Що б Ви могли порадити наступним конкурсантам?

Учасники такого конкурсу уже, безумовно, молодці, якщо вирішили показати себе на високому рівні. Хочу побажати їм перемоги у конкурсі. А якщо все станеться не так, як очікували, не засмучуватися! Вперед і тільки вперед, назустріч новим досягненням.

Учасник конкурсу
"Викладач року –
2009" у номінації
"Українська мова та
Література" - викладач
ДПТНЗ "Іллічівське
вище професійне
училище морського
транспорту"
**Нікітіна Світлана
Олексіївна**

Переможець конкурсу
"Викладач року –
2009" у номінації
"Математика" -
викладач ДПТНЗ
"Іллічівське вище
професійне училище
морського
транспорту"
**Паша Алла
Михайлівна**

Що є для вас особисто конкурс "Викладач року"?

Паша А.М.: Конкурс "Викладач року" – це виявлення і популяризація педагогічних здобутків та сприяння творчим педагогічним пошукам.

Нікітіна С.О.: Це ще один щабель до професійного зростання і самовдосконалення як особистості та фахівця.

Яке враження на вас справив конкурс?

А.М.: Такі конкурси не можуть нікого залишити байдужим, бо на них створюється атмосфера змагання, творчості, завзяття.

С.О.: Цей конкурс стимулює викладачів, надихає їх на подальшу творчу роботу.

Чи вважаєте Ви доцільним та перспективним проведення конкурсу?

А.М.: Так, тому що це є приверненням уваги громадськості, органів влади до проблем профтехосвіти.

С.О.: Це є пропаганда досягнень науки, техніки та новітніх технологій. Піднесення престижу робітничих професій, тому що уроки тісно пов'язані із професійною спрямованістю.

Чим даний досвід допоможе у подальшій роботі?

А.М., С.О.: Стимулює на нові творчі пошуки, удосконалення сучасних технологій та реалізація набутого досвіду.

Ваші поради конкурсантам наступних років.

А.М.: Впевненості у своїх силах, віри у свою професійну майстерність.

С.О.: Головне, не "розпорошуватись" намагаючись перемогти, у досягненні бажаних результатів, а розкрити свій творчий потенціал.

Побажання організаторам конкурсу.

А.М.: Хочеться особливо висловити подяку організаторам конкурсу: Корчевському О.Е., Беженар Н.А., Хван Н.Б., тому що завдяки їх наполегливості цей конкурс відбувся.

С.О.: Саме завдяки їхнім професійним якостям і організаторським здібностям конкурс пройшов на високому рівні із залученням до конкурсу професорсько-викладацького складу журі.

А.М.: Побажати здоров'я, творчої наснаги та нових професійних звершень.

Учасник конкурсу
"Викладач року – 2009"
у номінації
"Математика" -
викладач ДПТНЗ
"Котовський
професійний ліцей"
Дирда Наталія Іванівна

Чи одразу Ви вирішили взяти участь в Конкурсі і які були для цього підстави?

З моменту оголошення про проведення Конкурсу я твердо вирішила взяти в ньому участь, тому що в мене були всі підстави для того, щоб стати його лауреатом або переможцем: 33 роки педагогічного стажу, неодноразові перемоги моїх учнів в обласних предметних олімпіадах, підготовка учнів до ЗНО, відпрацювання методичних розробок та методичних вказівок, а саме основне те, що я давно закохана в науку математику і всі свої знання намагаюсь передати своїм учням.

Чи були Ви впевнені, що станете переможцем I етапу Конкурсу?

Звичайно ні, адже в Конкурсі брали участь викладачі теж з великим досвідом роботи. Але з іншого боку, мені не було дивним, що я стала переможцем I етапу Конкурсу і була запрошена на участь у II етапі

Як готувалися Ви до проведення відкритого уроку, чи хвилювалися?

Звичайно, я, як і всі конкурсанти, дуже хвилювалась, адже треба було проводити урок на базі незнайомої аудиторії. Хочу перш за все подякувати за допомогу у цей важливий для мене момент конкурсу викладачеві математики Рогачевській Т.Н., яка люб'язно надала свій кабінет та дозволила користуватися його навчально-матеріальною базою.

У перші хвилини уроку я виявила, що учні такі ж самі, як і в нашому ліцеї, що їх треба перш за все зацікавити навчальним матеріалом і обов'язково його зв'язати з їх майбутньою професією "Слюсар-судноремонтник". Куди й ділося моє хвилювання! Я, тільки відчувши підтримку учнів, окрилась і урок провела на одному диханні. Цей стан душі відомий багатьом моїм колегам.

Чи отримали Ви задоволення, беручи участь в даному Конкурсі?

Так. Тому хочу подякувати всім організаторам Конкурсу за моральну підтримку, за високу оцінку моєї педагогічної діяльності і за ті щасливі хвилини, які я пережила під час Конкурсу.

*Учасник конкурсу
"Викладач року –
2009" у номінації
"Математика" -
викладач ДНЗ
"Одеський центр
професійно-технічної
освіти"
Дербізова
Галина Андріївна*

Ваші враження від конкурсу?

Я просто переповнена емоціями! Звичайно, було дуже складно пройти цей шлях, але я рада, що у мене все вийшло.

Ви готувались до конкурсу?

Здається, що не повинно було бути причин для

хвилювання: є досвід роботи, є багато творчих доробок. Але, коли чекала результати I етапу конкурсу, звичайно дуже хвилювалась. А ось під час підготовки до другого етапу довелося сильно переживати. По-перше, такий конкурс серед вчителів професійно-технічних навчальних закладів проходив вперше – проконсультуватись не було в кого, не було кому поділитись досвідом; по-друге, переживала дуже за групу, в якій доведеться проводити урок: яка підготовка дітей; як будуть реагувати на незнайомого викладача, на присутність комісії?

I як пройшов урок?

Я була вражена поведінкою дітей. Здається, вони хвилювались набагато більше, ніж ми. Дуже сильно переживали за нас, підтримували нас, як могли. І, напевно, це було самим основним. Тому, що ми настільки відчували їхню підтримку, участь. Мене вразило, що буквально через 5 хвилин після початку уроку у мене з учнями налагодився такий контакт, що здавалось, що ми знаємо один одного не один рік. І, я хочу Вам сказати, що "спасибі за урок" сказане учнями дорогого коштує і не забудеться ніколи. Можливо, це те, ради чого і треба було приймати участь в такому конкурсі.

Що Ви можете сказати про організацію конкурсу?

Дякуючи організаторам конкурсу, II етап так "швидко" пройшов, що, ми учасники, не могли повірити, що все вже закінчилось. Хочу, користуючись нагодою, виразити подяку організаторам конкурсу, зокрема, Бенежар Надії Андріївні, Хван Наталії Бен-Себівні.

Як Ви вважаєте, чи доцільно проводити такі конкурси надалі?

Звичайно, такі конкурси забирають дуже багато сил, нервів, але я вважаю, що вони необхідні. Ми, викладачі, повинні постійно творчо розвиватись, а для цього потрібно мати орієнтири, потрібно знати до чого прагнути, на когось рівнятись.

Ваші побажання учасникам наступного конкурсу.

По-перше, готуватись заздалегідь; по-друге не переживати; по-третє, і саме основне працювати творчо! І успіху, успіху, успіху!!!

Богданович Г.О.
Зав. каб. методики
менеджменту в ПТО

Основні вимоги до підготовки та оформлення методичних розробок (рекомендацій)

Підготовка і видання будь-якої навчальної та навчально-методичної літератури визначається її роллю і місцем в системі освіти, метою і завданнями навчання і виховання, а також особливостями самого видання як засобу передачі навчальної інформації. Модель системи навчальних видань умовно можна розділити на 4 групи (Табл. 1).

Таблиця 1

КЛАСИФІКАЦІЯ (ГРУПИ) НАВЧАЛЬНИХ ВИДАНЬ

Програмно-методичні (спрямовані на організацію навчального процесу і управління ним).	Навчальний план
	Навчальна програма
Навчальні чи повчальні (основні засоби навчання, головне джерело науково-дисциплінарних знань).	Підручник
	Навчальний посібник
	Конспект лекцій
	Курс лекцій
Допоміжні (допомагають закріпити навчальний матеріал на прикладах і задачах, сприяють засвоєнню теоретичного курсу).	Практикум
	Хрестоматія
	Збірка задач і вправ
Навчально-методичні (включають матеріали з методики викладання, вивчення курсу, контрольних робіт, організації самостійної роботи (СРУ)).	Методичні вказівки
	Методичні рекомендації

Розповсюдженою формою узагальнення педагогічного досвіду в системі професійної освіти є складання **методичних розробок та рекомендацій**, котрі повинні розкривати питання організації, роз'яснення і методики вивчення з певної теми, розділу, питання навчальної дисципліни та роду практичної діяльності з видів занять (теоретичні, практичні, урок виробничого навчання) з методикою виконання окремих завдань, певного виду робіт (лабораторних, контрольних, дипломних та ін.). Структура методичної розробки визначається змістом навчального матеріалу конкретної теми (підтеми) програми, завданнями відповідного періоду навчання. В ній розкриваються засоби ознайомлення учнів з досягненнями науково-технічного прогресу, техніки та технології відповідної галузі виробництва, з передовим виробничим досвідом, основами наукової організації праці. Відповідно до змісту теми в методичній розробці повинні бути описані шляхи виховання в учнів поваги до праці та своєї професії, творчості, дисципліни.

Методична рекомендація (розробка) – навчально-методичне видання з певної теми, розділу, питання навчальної дисципліни, що розкриває форми, засоби, методи навчання, елементи сучасних педагогічних технологій або самі технології навчання і виховання стосовно конкретної теми уроку, теми навчальної програми, викладання навчальної дисципліни в цілому, а також включає тематику робіт і методичні вказівки щодо їх виконання та список рекомендованої літератури.

Методична розробка може бути як індивідуальною, так і колективною працею. Вона спрямована на професійно-педагогічне вдосконалення викладача, майстра виробничого навчання або якості підготовки по навчальних спеціальностях.

Методична розробка може бути з таких питань:

- розробкою конкретного уроку або серії уроків;

- розробкою окремої теми програми;
- розробкою приватної (авторської) методики викладання предмету;
- розробкою загальної методики викладання предметів;
- розробкою нових форм, методів або засобів навчання і виховання;
- розробки, що розкривають різні питання виховної та навчально-виробничої роботи з учнями.
- розробки, пов'язані з новими навчальними спеціальностями, інтегрованими спеціальностями;
- розробки, пов'язані з тематикою самоосвіти педагогів

До методичної розробки висуваються досить серйозні вимоги. Тому, перш ніж розпочати її написання необхідно:

1. Ретельно підійти до вибору теми розробки. Тема повинна бути актуальною, відомою педагогу, за даною темою у педагога повинен бути накопичений певний досвід.
2. Визначити мету методичної розробки.
3. Уважно вивчити літературу, методичні посібники, позитивний педагогічний досвід з вибраної теми.
4. Скласти план і визначити структуру методичної розробки.
5. Визначити напрями майбутньої роботи.

Приступаючи до роботи по складанню методичної розробки, необхідно чітко визначити її мету. Наприклад, мета може бути наступною: визначення форм і методів вивчення змісту теми; розкриття досвіду проведення уроків з вивчення тієї або іншої теми навчальної програми; опис видів діяльності педагога і учнів; опис методики використання сучасних технічних і інформаційних засобів навчання; здійснення зв'язку теорії з практикою на уроках; використання сучасних педагогічних технологій або їх елементів на уроках і т.д.

Загальні вимоги до методичної розробки:

1. Відповідність змісту методичної розробки темі і меті.
2. Зміст методичної розробки повинен бути таким, щоб педагоги могли отримати відомості про найраціональнішу організацію навчального процесу, ефективність методів і методичних прийомів, форми викладу навчального матеріалу, використання сучасних технічних і інформаційних засобів навчання.
3. Авторські (приватні) методики не повинні повторювати зміст підручників і навчальних програм, описувати явища і технічні об'єкти, що вивчаються, висвітлювати питання, викладені в педагогічній літературі.
4. Матеріал повинен бути систематизований, викладений максимально просто і чітко. Текст повинен супроводжуватися схемами, малюнками і фотографіями, що полегшують сприйняття матеріалу, але не повторюють його.
5. Мова методичної розробки повинна бути чіткою, лаконічною, грамотною, переконливою. Вживана термінологія повинна відповідати педагогічному (виробничому) тезаурусу.
6. Методична розробка повинна розкривати питання "Як учити" та мати прикладний характер. Представлена інформація повинна бути дидактично оброблена для успішного засвоєння і орієнтована на професійну діяльність майбутнього фахівця.
7. Методична розробка повинна орієнтувати організацію навчального процесу у напрямі широкого вживання активних форм і методів навчання. Методи, методичні прийоми, форми і засоби навчання, що рекомендуються, повинні спиратися на свій педагогічний досвід.
8. Методична розробка повинна враховувати конкретні матеріально-технічні умови здійснення навчально-виховного процесу.

9. Методична розробка повинна містити конкретні матеріали, які може використовувати педагог в своїй роботі (картки завдання, плани уроків, інструкції для проведення лабораторних робіт, картки-схеми, тести, порівняльні завдання і т.д.).

Вимоги до стилю викладу методичної розробки:

- Рубрикація.
- Системність, послідовність і простота викладу.
- Чіткість визначень.
- Однозначність вживання термінів.
- Дотримання норм сучасної української мови.
- Виділення ключових позицій по тексту напівжирним шрифтом або іншим способом.
- Матеріал повинен бути систематизований, викладений максимально просто і чітко.

Загальна структура методичної розробки:

1. Передмова (анотація).
2. Зміст.
3. Вступ.
4. Основна частина.
5. Висновки.
6. Список літератури.
7. Додатки

(Наявність в методичній розробці вказаних структурних елементів залежить від виду видання, характеру наданої інформації).

В *передмові* (5-10 речень) стисло вказується якій проблемі присвячена методична розробка, які питання розкриває, кому може бути корисна.

Вступ (1-2 сторінки) автор розкриває актуальність даної роботи, відповідає на запитання, чому він вибрав цю тему і яке її місце в змісті освіти. Це невід'ємна структурна частина методичної розробки, що є початковим розділом, який вводить читача в зміст, проблематику досліджуваної теми, розкриває предмет даної дисципліни, історію її становлення і розвитку, зв'язку з іншими галузями знань. Особлива увага приділяється питанням використання знань, основним прийомам міждисциплінарних зв'язків, які будуть реалізовані в методичній розробці. Також у вступі важливо охарактеризувати місце і роль даної методичної розробки в навчальному процесі за даною професією або даним навчальним предметом, а також особливості даного видання на відміну від тих, що вже є.

Основна частина методичної розробки може бути представлена наступними структурними елементами:

1. Характеристика обраної теми.

В характеристиці теми вказуються:

- освітні цілі і задачі теми;
- планування теми і кількість годин, що відводиться на її вивчення;
- знання і уміння учнів, які вони повинні отримати або удосконалювати;
- місце і роль теми в курсі;
- зв'язок з попереднім або подальшим матеріалом, з виробничим навчанням, також міжпредметні зв'язки;
- дидактичний аналіз змісту матеріалу;
- виділяються рівні вивчення і засвоєння навчального матеріалу;
- можливий порівняльний аналіз якості навчання за запропонованою методикою (технологією) з тією методикою (технологією), яка застосовувалася педагогом до використання пропонованої в методичній розробці.

2. Планування вивчення теми

При *плануванні* навчальної теми необхідно:

- продумати методику викладання теми;
- підібрати приклади, ілюстрації, намітити лабораторно-практичні заняття, контрольні роботи, самостійні роботи, екскурсії і т.д.;
- виділити основні питання, які учні повинні міцно засвоїти;
- проаналізувати виховні можливості учбового матеріалу вживаної методики (технології).

1. Рекомендації по організації та методика вивчення теми.

Основний текст методичної розробки може бути доповнений *ілюстраціями, схемами, графіками, діаграмами* та ін. Вибір виду ілюстрацій залежить від мети, яку ставить перед собою автор. Можна сформулювати такі загальні рекомендації автора щодо використання ілюстрацій у навчальному виданні:

- ілюстрації використовувати тільки тоді, коли вони розкривають, пояснюють або доповнюють інформацію, що міститься в методичній розробці;
- ілюстрації мають відповідати ступеню підготовленості учнів. Так, у методичних рекомендаціях для учнів молодших курсів ілюстрації мають бути більш образні, ніж ілюстрації для учнів старших курсів та викладачів, які можуть вільно читати креслення та складні схеми;
- схеми не повинні повторювати матеріал основного тексту або містити зайву інформацію, що відволікає читача від засвоєння теми;
- у технічних кресленнях, що пояснюють будову і принципи роботи машин, їх механізмів і вузлів, не повинно бути малозначущих подробиць.

Основний текст методичної розробки (відповідно до змісту та об'єму) додатково поділяють на *рубрики*, які дозволяють:

- виокремити для читача рубрики різних ступенів і чітко виділити рубрики одного ступеня, щоб полегшити орієнтування в матеріалі розробки;
- спростити посилання на ту чи іншу рубрику в тексті.

Для позначення рубрик основного тексту використовують родові назви, які є супідрядними в такому порядку (зверху вниз): частина, розділ, глава, або одну з трьох систем нумерації: наскрізну, за розділами, індексаційну.

У навчальних та наукових виданнях рекомендується використовувати індексаційну систему нумерації, відповідно до якої рубрики нумерують арабськими цифрами. При цьому:

- розділи мають наскрізну нумерацію (розділ I, розділ II);
- номер підрозділу складається з номера розділу та порядкового номера підрозділу, відокремлених крапкою (2.1);
- номер пункту - з номера розділу, підрозділу та порядкового номера пункту, відокремлених крапками (1.2.1);
- структурні елементи "Зміст", "Передмова", "Вступ", "Післямова", "Показчик", "Список використаної (рекомендованої) літератури" не нумерують.

Висновок (1-2 сторінки) — узагальнення матеріалу з проблемних питань, викладених в основній частині методичної розробки, стисла характеристика основних невирішених проблем, рекомендації по подальшому вивченню поставленої проблеми; формування сутності передового досвіду в узагальненому вигляді; розкриття виявлених педагогічних закономірностей і правил; демонстрація шляхів подальшого вдосконалення досвіду.

Список літератури. У методичних розробках та рекомендаціях мають бути зазначені джерела, звідки запозичено та процитовано фактичний матеріал. Їх зазначають у посиланнях і в бібліографічному списку. У розділі "Список літератури" необхідно вказати основну використану та рекомендовану літературу для поглибленого вивчення курсу як для учнів так і для педагогів. Основні елементи бібліографічного опису - прізвище автора,

назва твору, місце випуску, назва видавництва, рік випуску, кількість сторінок, бібліографічні посилання на останнє видання твору або зібрання творів (додаток 4).

У навчальних і наукових виданнях найбільш поширені три варіанти складання списків літератури:

- алфавітний;
- алфавітно-хронологічний;
- у порядку першого згадування праць;

Порядок складання списку літератури визначає автор. До списку не слід вносити застарілі матеріали і такі, що не вийшли друком. Посилання на джерела інформації в основному тексті книги позначають їх порядковим номером за списком літератури, виділеним двома квадратними дужками (наприклад, [5]), або двома квадратними дужками, в яких вказується порядковий номер в списку використаних джерел, після коми та букви "с." зазначається сторінка джерела, на яку посилається автор (наприклад, [3, с. 47]).

Додатки – додатковий текст, винесений за межі основного тексту, тобто розміщений в кінці методичної розробки. Наприклад, таблиці статистичних або інших даних, нормативні показники, різного роду постанови, укази і т.п. Для будь-якого додатку необхідний тематичний заголовок. Якщо додатків декілька, то їх необхідно пронумерувати (Додаток 1; Додаток 2 і т.д.) Ці слова розміщують у правому кутку, нижче (в центрі сторінки) дають тематичний заголовок додатка. В основному тексті необхідні посилання на додатки.

При складанні методичної розробки (рекомендацій) з певної теми необхідно відображати головне, істотне, що сприяє отриманню високих результатів, слідкувати, щоб логіка і зміст викладеного відповідали основній темі методичної розробки; врахувати потреби і рівень підготовленості читача або слухача; розкривати не лише власний досвід, але й основну ідею, що становить його педагогічну сутність. Кожне нове теоретичне положення або практичні рекомендації підкріплювати прикладами. Викладати матеріал доказово, не лише "що" і "як", але й "чому так". Викладати матеріал достовірно, технічно й методично грамотно, співвідносити його з нормативними вимогами, відхилення від них обґрунтувати. Уникати складної наукової термінології, викладати матеріал дохідливо, стисло, у формі рекомендацій.

Список використаної та рекомендованої літератури:

1. Видавнича діяльність у науково-методичній роботі / Уклад. Кіптілій І.О. – Полтава: ПОППО, 2008. – 48 с.
2. Інформаційно-інструктивний матеріал щодо написання та оформлення навчально-методичної літератури / За загальною редакцією канд. мед. наук Н.Л.Авраменка – Всеукраїнський центр професійної реабілітації інвалідів – К.: 2008.- С. 52.
3. Загальні вимоги до оформлення навчальних посібників та навчально-методичної літератури / Укладачі: М.Я.Сагун, С.М. Симоненко.- Суми: Вид-во СумДУ, 2007.- 30 с. "Видавництво СумДУ".
4. Положення про порядок підготовки, експертизи, апробації підручників, навчальних та навчально-методичних посібників // Інформаційний збірник Міністерства освіти України. – 1998. - №2.
5. Рекомендації щодо підготовки і видання навчальної, навчально-методичної та наукової літератури / [уклад.: Т. В. Омельчук, Г. Л. Рябцев, М. В.Прокопенко, С. І. Горбачов]. — К. : ІВЦ "Політехніка", 2004. — 80 с.

Додаток 1

Варіанти оформлення першої сторінки методичної розробки

**ДЕРЖАВНИЙ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
"ОДЕСЬКЕ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНЕ УЧИЛИЩЕ"**

**МЕТОДИЧНА РОЗРОБКА УРОКУ
ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ**

Професія – Перукар (перукар-модельєр)

Код – 5141.2

Кваліфікація – перукар I класу

Тема програми: "Укладання волосся холодним способом"

Тема уроку: "Виконання прямих, косих, поперечних хвиль"

майстер виробничого навчання I категорії
Іванова Олена Іванівна

Розглянуто на засіданні методичної
комісії перукарського профілю

Протокол № _____ від _____ 2010 р.

Голова методичної комісії:
_____ С.С. Петрова

м. Одеса
2010 р.

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ
В ОДЕСЬКІЙ ОБЛАСТІ**

**ДЕРЖАВНИЙ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
"ІЗМАЇЛЬСЬКЕ ВИЩЕ ПРОФЕСІЙНЕ УЧИЛИЩЕ"**

**Методична розробка
з предмету «Технологія приготування їжі з основами
товарознавства»**

***«Лабораторно - практична робота
на тему: «Приготування страв з м'яса»***

за професією 5122 «Кухар»
Рівень кваліфікації - 3 розряд

Виконавець:
викладач вищої категорії
Дукова Любов Демидівна

Розглянуто на засіданні
обласної методичної
секції торгово-кулінарного профілю

Протокол №_____ від _____
Керівник секції

(Підпис) (П.І.Б.)

Розглянуто на засіданні
методичної комісії
ресторанного сервісу та
рекомендовано до використання
в навчальному процесі ПТНЗ

(протокол №_____ від _____)
Голова методичної комісії
_____ С.Д.Дунаєнко

м. Ізмаїл, 2009

**ДЕРЖАВНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
"ОДЕСЬКИЙ ЦЕНТР ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ"**

Методична розробка циклу уроків з предмету

"Математика"

на тему:

"Види перетворень в просторі"

Виконала:

Викладач вищої категорії
Деребізова Галина Андріївна

Розглянуто на засіданні
методичної комісії
загальноосвітніх дисциплін
та рекомендовано до використання
в навчальному процесі
(протокол № _____ від _____)

Голова методичної комісії:

(Підпис)

(П.І.Б.)

м. Одеса, 2009

**Приклади оформлення бібліографічного опису
літературних джерел, використаної літератури**

Характеристика джерела	Приклади оформлення джерел
Монографії (1-3 авт.)	Жерносек І.П. Науково-методична робота в навчальних закладах системи загальної середньої освіти: Монографія. – К., 2000. – 124 с.
-//-	Мороз О.Г., Сластьонін В.О. Підготовка майбутнього вчителя: Навч. Посібник. – К., 1997. – 168 с.
(4 авт.)	Методика діагностики відхилень у розумовому розвитку молодших школярів та старших дошкільників /Н.М.Стадненко, Г.Д.Ілляшенко, Л.В.Борщевська, А.Г.Обухівська. – Кам'янець-Подільський.: Абетка, 1998. – 144 с.
Багатотомні видання	Сухомлинський В.О. Вибрані твори: В 5 т. – К.: Рад. Шк., 1976. – Т.1. Проблеми виховання всебічно розвиненої особистості. Духовний світ школяра. Методика виховання колективу. – 663 с.
Збірки наукових праць	Проблеми освіти: Наук.-метод. Зб. – К.: ІЗМН, 1998. – 232 с.
Словники	Головащук С.І. Правописний словник. – К.: А.С.К., 1999. – 607 с.
	Навчальний правописний словник української мови /За ред. Д.Х.Баранника, Д.І.Руденка. – Харків: Ока., 1997. – 416 с.
Стаття в журналі	Малашенко В.Д. Коли школа та сім'я діють разом у розвитку творчого потенціалу гімназистів // Педагогіка толерантності. – 2000. -№1. – С.25-27.
Енциклопедія	Енциклопедія українознавства. –К.: Молоде життя, 1996. – Т.4. – 1999 с.
Інтернет-ресурси	Центральний інститут післядипломної педагогічної освіти АПН України: www/cippe.edu-ua.net

Ткаченко В.О.

викладач вищої категорії, старший викладач
з предметів "Історія України", "Правознавство",
заступник директора з навчально-виховної роботи
ДПТНЗ "Теплодарський професійний ліцей"

МЕТОДИЧНА РОЗРОБКА

з предмету "Історія України" на тему:

"ЗАСТОСУВАННЯ ПРЕЗЕНТАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ СУСПІЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН"

Історія України періоду 1914-1939рр.

Нас тут триста, як скло за Вітчизну лягло...

ЗАСТОСУВАННЯ ПРЕЗЕНТАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ СУСПІЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

*Педагог має подбати про те, щоб якомога більше органів чуття –
око, вухо, голос, чуття мускульних рухів...
взяли участь в акті запам'ятовування.
За такого дружнього сприяння всіх органів в акті засвоєння
ви переможете найлінивішу пам'ять.
К.Ушинський*

I. Мотивація та актуальність застосування презентаційних технологій

Сучасне життя досить складно уявити без використання комп'ютерної техніки. В умовах значного зростання кількості нової інформації традиційний навчально-методичний супровід не спроможний забезпечити виконання таких освітніх завдань, як оновлення змісту освіти, забезпечення особистісно-орієнтованого навчання, активізації процесу розвитку творчих здібностей, умінь та навичок учнів, застосування набутих знань для розв'язування нетрадиційних завдань. Сучасні комп'ютерні технології дають можливість викладачу у процесі підготовки до уроку якісно поліпшити процес викладання матеріалу. Насамперед, актуальним є питання реалізації ідеї "педагогіки співпраці". Об'єднання

зусиль учнів і вчителів надає можливість якнайкраще розкрити індивідуальні особливості кожної дитини, зацікавити її, визначити сутність досліджуваної проблеми, досягти взаєморозуміння.

Форми організації роботи з використанням комп'ютера на уроках суспільствознавчих дисциплін:

- **Вивчення теми уроку учнями самостійно або в парах з** допомогою певного програмного забезпечення. Роль учителя при цьому – спрямування роботи, корекція діяльності учнів.
- Використання на уроці мультимедійних можливостей комп'ютера, що слугує **наочним посібником**. Це найпоширеніша форма організації навчання із застосуванням комп'ютера на уроці історії.
- Використання Інтернету, компакт-дисків **для виконання лабораторно-практичної роботи, проекту, написання реферату, виконання будь-якого творчого завдання**.
- Проведення **різноманітних опитувань, тестувань, тематичного оцінювання**.

Застосовуючи презентацію як наочність на уроці, викладач досягає кількох результатів одночасно:

- 1) залучає учнів до безпосередньої діяльності під час уроку;
- 2) посилює увагу й пам'ять учня, пробуджуючи його цікавість до об'єкта споглядання;
- 3) сприяє кращому запам'ятовуванню учнем програмового матеріалу через виникнення в його свідомості певних логічних зв'язків;
- 4) удосконалює процес викладання історії, заохочує учнів до вивчення історії шляхом урізноманітнення не лише матеріалу, а й методів викладання;
- 5) розвиває в учнів спостережливість, уяву, пам'ять, зв'язне мовлення, навички аналізу окремих історичних подій та фактів і вироблення на основі даних цього аналізу певних висновків;
- 6) сприяє формуванню власного відчуття історії, особливо проблемних та дискусійних її сторінок, тому презентація є доцільною на уроках-дискусіях, при розв'язанні проблемних питань.

Головною перевагою застосування мультимедіа є те, що вона дає можливість відтворювати візуальну та аудіоінформацію (кінохроніку, уривки з художніх та документальних кінофільмів, анімаційні діаграми, карти та схеми, інтерактивні таблиці, а також музику, будь-який звуковий супровід). Зрозуміло, що такий навчальний матеріал учень сприймає з більшим зацікавленням, що активізує навчальний процес, заохочує до поглиблення знань і набуття нових умінь.

Як варіант, презентація може проводитися у вигляді "круглого столу". Такий вид дискусії є досить конструктивним. Кожен її учасник має однакове право на висловлювання власної думки, а обов'язковою умовою участі в дискусії є необхідність аргументації власної точки зору кожним учасником "круглого столу". Матеріали до презентації мають бути наукового характеру і розкривати дискусійні, різкі питання, що не мають однозначної відповіді.

Створення тематичних добірок, наочних матеріалів

Презентація може виступати як результат різноманітної проектної діяльності: технологічної, дослідницької, творчої, інформаційної, практично-орієнтованої тощо.

Але використання мультимедійного комплексу як демонстраційного з великими можливостями, – це лише перший крок. Він дозволяє робити значно більше, зокрема –

активізувати пізнавальну діяльність учнів. З використанням відомих методів проектної роботи **можна залучити їх до створення під керівництвом учителя різноманітних допоміжних матеріалів, презентацій, тематичних добірок тощо.**

На мою думку, вартими уваги є такі напрями роботи з використання інформаційних технологій у курсі викладання суспільних наук:

- **створення тематичних добірок, наочних матеріалів.** Такі матеріали можна використовувати як на уроках так і в позакласній виховній роботі. Так, наприклад, матеріали презентації про м. ТЕПЛОДАР охоче використовують викладачі на уроках в курсі історії України, вивчаючи історію рідного краю, а також на виховних годинах, як заочні екскурсії рідним містом. Створена учнями групи №6 (професія "Кухар") презентація "ГОЛОДОМОР: технологія геноциду" з використанням фото, відео та аудіоматеріалів про трагедію українського народу у 1932-1933 рр. є незамінною на уроках історії України, всесвітньої історії, а також у курсі "Людина і суспільство" під час вивчення теми "Право на життя". Скільки б слів ми не використали, розповідаючи про ті жахливі події, але це не справить такого враження на дитину, як те, що вона побачить власними очима у музичному супроводі;

- **тестування учнів.** Цей напрям роботи викладачі використовують, як допоміжний, під час проведення основного тематичного оцінювання знань учнів;

- **створення допоміжних матеріалів.**

- **засвоєння нового матеріалу за створеною викладачем презентацією.**

Основні вимоги до створення презентацій:

- Чіткість формування теми.
- Розумілість викладеного матеріалу.
- Різноманітність та правильність оформлення.
- Грамотність.
- Баланс кольорів.
- Доцільність всіх елементів формування та анімацій.
- Мова, емоційність, жестикуляція та позиціонування доповідача.
- Завершеність.

Особливість викладання суспільних дисциплін в ДПТНЗ

полягає в можливості застосування між предметних зв'язків загальноосвітніх дисциплін з предметами виробничого навчання. Це, наприклад, інтеграція професійної та теоретичної підготовки операторів комп'ютерної верстки на основі використання сучасних інформаційних технологій (створення презентацій різних напрямків за допомогою Power Point і використання Internet), що вирішує наступні

завдання:

- Орієнтація учнів на практичне вирішення навчальних завдань, співробітництво учня і педагога.
- Розвиток творчих здібностей майбутніх спеціалістів в галузі поліграфічного виробництва.
- Виховання особистості, здатну до творчого осмислення поставленої перед нею задачею.
- Сприяти реалізації учнями дослідницьких і практичних завдань, що дає їм можливість почувати себе особистостями;

У процесі виконання проекту формуються навички контактів і спілкування між собою, з педагогом, з комп'ютером, з довідковою літературою;

Виконані проекти (презентації) використовувати на уроках з метою активації розумової діяльності учнів.

II. Історія України періоду 1914-1939рр. Керована лекція із застосуванням презентаційних технологій (2 години).

*Нас тут триста, як скло за Вітчизну
лягло...*

Останнім часом у світовій освітній практиці все більше уваги набувають ціннісно-орієнтаційні складові змісту навчання.

На сьогоднішньому етапі розвитку суспільства першочерговими завданнями викладання суспільних дисциплін є виховання громадянина, здатного адекватно оцінювати нові обставини та формувати стратегію вирішення проблем політичних, економічних, суспільних.

Виконання поставлених завдань відбувається через формування національної свідомості та національної ідентичності, через усвідомлення національної ідеї як фундаменту розбудови суверенної української держави.

На 2008 рік випали 90-ті роковини бою під Крутами – події, яка дає широкі можливості для усвідомлення молодим поколінням своєї ролі в житті країни через вивчення історії, має високий виховний потенціал та філософське підґрунтя. Запропонований матеріал подається **за методом керованої лекції** з використанням презентаційних технологій може бути використаний при вивченні теми "Українська революція 1917-1918р." або як позакласний захід.

Методична довідка МЕТОД «КЕРОВАНА ЛЕКЦІЯ»

Готуючи таку лекцію, вчитель має розділити навчальний матеріал на логічно завершені частини:

- **вступна** (містить оголошення теми, плану лекції, пояснення алгоритму діяльності на уроці),
- **основна частина** (виклад навчального матеріалу з використанням наочних посібників та технічних засобів-5-7 хвилин, потім вчитель робить **зупинку** й пропонує виконати завдання до прослуханого матеріалу-3-5 хвилин. Далі вчитель продовжує виклад . Таку процедуру можна повторити декілька разів);
- **заключна частина** – можна організувати роботу в малих групах або у парах з метою повторення матеріалу лекції, його осмислення та перевірки за допомогою тестів, фронтальної бесіди, творчого анкетування, порівняння з текстом підручника тощо.

Структура лекції та алгоритм діяльності.

ВСТУП до керованої лекції

Оголошення теми. Постановка проблемного питання: « Наскільки актуальним є сьогодні проблема жертвності в ім'я Батьківщини?»
Мотивація навчальної діяльності. Вивчення передісторії подій під Крутами, ходу самого бою, значення його в ході національно-демократичної революції 1917-1920 рр. і для сучасної України допоможе нам усвідомити свою роль в житті країни, суспільства.

ЗУПИНКА 1

ОСНОВНА ЧАСТИНА керованої лекції

1. Передісторія події.

ЗУПИНКА 2.

2. Біл під Крутами

3. Вшанування пам'яті. Оцінка цієї події істориками минулого та сучасності.

ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА керованої лекції

ЗУПИНКА 3.

ХІД КЕРОВАНОЇ ЛЕКЦІЇ

ВСТУП

Соціальне становище людини, її індивідуальна доля завжди вплетені в певну історичну епоху. Жити в суспільстві і бути вільним від нього не можливо : особистість і Батьківщина – вічні взаємопов'язані категорії. В душу кожної людини вкарбований мініатюрний портрет її народу.

В епохи історичних зламів значно зростає роль особистості, яка й віддає своє життя за свободу Батьківщини.

*Що ж, нарешті, найдорожче для людини
Від колиски до цвинтарної пітьми,
те без чого не прожить людині й днини,
те без чого люди не були б людьми*

*Тільки не життя, як твердити навикли,
Бо живе й комаха в шпарці на вербі,
Хоч життя й дається раз навіки,
Та воно не найдорожче в боротьбі.*

*То чого ж героєм звать людину,
Котра те, не найдорожче віддає,
Та й ім'я її повік не має тліну,
Прикладом для інших поколінь стає?*

*Хоч життя і найдорожче для людини,
Та все'дно людини в битві і труді
Віддає його за волю Батьківщини.
Що ж для неї найдорожчим є тоді?*

Володимир Забаштанський

Постановка проблемного питання: Наскільки актуальним є сьогодні проблема жертовності в ім'я Батьківщини?

Що для такої людини становить поняття БАТЬКІВЩИНА? Це не лише рідний край, де народився. Це й усвідомлення своєї приналежності до певного етносу, до національної ідеї, яка й забезпечує консолідацію та самозбереження нації шляхом створення власної держави, опанування етнічної території, збереження національної ідентичності через культуру та мову.

ЗЛЕТИ ТА ПАДІННЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕЇ

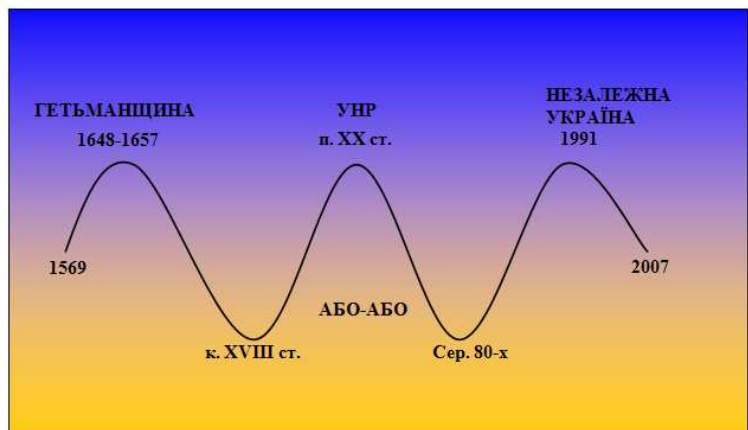
Перший злет – 1648-1657 рр. НАЦІОНАЛЬНО-ВИЗВОЛЬНА ВІЙНА українського народу проти Речі Посполитої, результат – утворення ГЕТЬМАНЩИНИ.

Другий злет - 1917-1920 рр. НАЦІОНАЛЬНО-ДЕМОКРАТИЧНА РЕВОЛЮЦІЯ, результат – проголошення УНР.

Третій злет – 1991р. ПРОГолошення НЕЗАЛЕЖНОЇ УКРАЇНИ.

Періоди падіння можна визначити ситуацією АБО-АБО : або український народ асимілюється і поглинається панівною нацією, або починається відродження і наростає боротьба за здобуття незалежності.

Актуальність теми полягає в тому, що на переломних етапах історії відбувається самоусвідомлення нації, переосмислення її минулого, визначення орієнтирів майбутнього. Оскільки Україна сьогодні знаходиться на черговому зламі події під Крутами 1918 р. набувають необхідності висвітлення і відповіді на питання "На скільки сьогодні потрібна жертовність в ім'я Батьківщини"

ЗУПИНКА 1. завдання : сформулюйте й запишіть одне-два питання , на які б ви хотіли отримати сьогодні відповідь.

ОСНОВНА ЧАСТИНА КЕРОВАНОЇ ЛЕКЦІЇ

Випереджальне завдання : скласти опорний конспект до основної частини, зазначивши основні положення лекції.

1. Передісторія події. Розклад сил.

Події 1917-1920 рр. у висвітленні вітчизняної історії сучасним суспільством сприймаються неоднозначно. Радянська історіографія визначала їх як Велику жовтневу соціалістичну революцію. Сьогодні їх іменують як більшовицький переворот. Творення вітчизняної історії має подолати стереотипи старшого покоління без примітивного перелицювання позитиву на негатив і навпаки, уникнути крайньої ідеологізації та міфологізації.

Неоголошена війна Радянської Росії проти УНР розпочалася в половині грудня 1917 року, а з проголошенням Четвертим універсалом незалежності України Центральною Радою УНР, 22 січня 1918 року країна опинилася у фактичному стані війни з більшовицькою Росією. "Маніфестом до українського народу" Володимир Ленін дав зрозуміти, що Радянська Росія не змириться з існуванням незалежної України, — та що більшовики передбачали поширення революції і на терени України. 12 грудня 1917 року Всеукраїнський з'їзд Рад у Харкові проголосив Україну радянською республікою і вже в половині грудня надходила військова і інша допомога більшовицьким силам в Україні. Під командуванням Антонова-Овсієнка 20-30 тисяч більшовицьких загонів прямували на схід України, а з північного сходу наступав загін Михайла Муравйова. Незважаючи на те, що загін було найменовано Східним фронтом, він складався із більш шести тисяч чоловік, переважно московських і петроградських червоногвардійців та матросів Балтійського флоту. З кінцем грудня 1917 року радянську владу вже було встановлено у Харківській, Катеринославській та Полтавській губерніях. На черзі був Київ. Загальне командування операцією по здобуттю столиці здійснював Михайло Муравйов; більшовицьке угруповання під його особистим керівництвом нараховувало до 6 тис. чоловік, мало кулемети і артилерію. Наступ на місто більшовицькі війська вели двома групами: одна по залізниці Харків-Полтава-Київ, друга у напрямі Курськ-Бахмач-Київ.

Тим часом із майже 300 000 війська, яке було прихильним до Центральної Ради ще літом 1917 до січня 1918 кількість військ вірних УНР зменшилася до близько 15,000 чоловік по всій країні. Історики звертають увагу на здеморалізований стан українських військ, на їх стомленість війною —а передусім на відмінну систему революційних агітаторів у складі більшовицьких військ, які схилили на свій бік цілі загони армії УНР. Іншою загрозою для УНР, до речі, була велика кількість більшовицьких прихильників по країні, навіть у Києві. Вирішальним для долі битви під Крутами і реально загрозливим для уряду УНР було і більшовицьке повстання на заводі Арсенал, яке успішно придушено. **За таких умов єдиною надією і опорою Центральної Ради залишилась патріотично настроєна студентська молодь Києва, яку і залучено на захист столиці України.**

Найкраще цю ситуацію описав Володимир Винниченко у своїй книзі "Відродження нації":

"...Це була війна впливом... Наш вплив був менший. Він був уже остільки малий, що ми з великими труднощами могли складати якісь невеличкі більши-мени дисципліновані частини й висилати їх проти більшовиків. Більшовики, правда, теж не мали великих дисциплінованих частин, але їхня перевага була в тому, що всі наші широкі маси солдатства не ставили їм ніякого опору або навіть переходили на їхній бік, що майже все робітництво кожного міста ставало за ними; що в селах сільська біднота явно була більшовицька; що, словом, величезна більшість самого українського населення була проти нас. Єдиною активною мілітарною нашою силою була наша інтелігентна молодь і частина національно-свідомого робітництва, яке гаряче стояло за українську державність, розуміючи за нами ту державність так само, як і ми її розуміли"...

2. Хід битви

У Четвертому Універсалі уряд УНР закликав до боротьби з більшовицькими військами — а вже 5 січня 1918 р. на зборах студентів молодших курсів Київського університету св. Володимира і Українського народного університету було ухвалено створення студентського куреня Січових Стрільців. Незабаром з'явилося у київських газетах звернення до українського студентства.

"За волю України. Полеглим синам в бороні під Крутами" — київський плакат 1918 року

Звернення до "До українського студентства": ("Нова Рада" з 11 січня 1918 р.)

"Прийшов грізний час для нашої Батьківщини. Як чорна гайворонь, обсіла нашу Україну російсько-більшевицька грабіжницька орда, котра майже щодня робила у нас нові захвати, і Україна, одрізана звідусіль, може врешті опинитись в дуже скрутному стані. В цей час Українська фракція центру Університету св. Володимира кличе студентів-українців усіх вищих шкіл негайно прийти на підмогу своєму краю і народові, одноставно ставши під прапор борців за волю України проти напасників, які хочуть придушити все, що здобуто нами довгою, тяжкою героїчною працею. Треба за всяку ціну спинити той похід, який може призвести Україну до страшної руїни і довговічного занепаду. Хай кожен студент-українець пам'ятає, що в цей час злочинно бути байдужим... Сміливо ж, дорогі товариші, довбаймо нашу скелю і йдімо віддати, може, останню послугу тій великій будові, яку ми ж самі будували — Українській державі! Записуйтесь до "Куреня Січових Стрільців", який формується з студентів Університету св. Володимира та Українського Народного Університету, звідки, мабуть, ми будемо розподілені серед декотрих українських військових частин, для піднесення культурно-національної свідомості та відваги..."

Всупереч радянським теоріям, вступ до куреня був винятково добровільний, єдиною погрозою для небажаючих був бойкот та можливе виключення зі складу студентів. До новоствореного куреня навіть вступили учні старших класів української гімназії імені Кирило-Мефодіївського братства м. Києва. Таким чином вдалося скласти дві сотні, на чолі яких поставили студента Українського народного університету — старшину (сотника) Андрія Омельченка.

Для охорони кордонів України з півночі на станції Бахмач з середини грудня 1917 року перебував український гарнізон у складі чотирьох сотень (старших курсів) 1-ї Київської юнацької (юнкерської) школи імені Богдана Хмельницького. 26 січня прийшло повідомлення від цього загону Аверкія Гончаренка з-під Бахмача, що негайно потрібно допомоги проти наступаючих більшовицьких загонів, — а вже 27 січня прибуло підкріплення: перша сотня новоствореного Студентського куреня. Переважна більшість студентів була без жодної військової підготовки, дві швидко сформовані сотні мали недостатньо боєприпасів та були погано озброєні: мали лише 16 кулеметів та саморобний бронепοїзд у вигляді артилерійської гармати на залізничній платформі. А в додатку, вже під час самого бою, приєдналося ще й 80 добровольців з підрозділів місцевого Вільного козацтва.

Битва під Крутами — битва 16 (29) січня 1918 року на залізничній станції поблизу селища Крути за 130 кілометрів на північний-схід від Києва: бій тривав годин із п'ять між 4-тисячною більшовицькою армією Михайла Муравйова та 300-ми національно-

свідомими київськими студентами, що захищали підступи до Києва. У перебігу військових дій битва вирішального значення не мала, — та у свідомості багатьох особливого значення набула завдяки героїзму української молоді, яка загинула в нерівному бою біля Крут. На похороні у Києві біля Аскольдової могили президент Михайло Грушевський назвав юнаків, які загинули в нерівній боротьбі, героями, а поет Павло Тичина присвятив героїчному вчинку вірш. Десятиліттями історія битви або замовчувалась, або обростала міфами і вигадками, як в закордонній, так і у вітчизняній історіографії. Лише згодом, у 2006 році на місці битви встановлено пам'ятник і у 80-ті роковини битви монетним двором випущено в обіг пам'ятну гривню.

Битва під Крутами	
Українсько-радянська війна 1917—1921рр.	
 Схема битви виконана сотником С. Горячко.	
Дата:	29 січня 1918 р.
Місце:	Поблизу селища Крути Ніжинського району (коорд.: 51°3'32"N 32°6'12"E)
Результат:	Перемога Радянської Росії
Сторони	
 УНР	 Радянська Росія
Командувачі	
Аверкій Гончаренко	Михайло Муравйов
Військові сили	
близько 500 Загін Вільного Козацтва армії УНР, Помічний студентський курінь	близько 4000 Загін петроградських і московських червоногвардійців та матросів Балтійського флоту
Втрати	
близько 300	незначна кількість

ЗУПИНКА 2. Завдання:

- переглянути складений конспект, знаком "+" відзначити положення, які зрозуміли добре, знаком "-" або "?" - ті положення, які не зрозуміли або ті, які вимагають уточнень;
- обмінятися конспектами, порівняти результати та обговорити їх в парах.

3. Вшанування пам'яті. Оцінка подій істориками минулого та сучасності.

❏ Січень 1991 року. Перший патріотичний мітинг у Крутах

Існувало багато версій, чому сталися трагічні події під Крутами. У загибелі студентів звинувачували керівництво українських збройних сил, яке кинуло їх напризволяще перед загрозою сильного і небезпечного ворога. Останні розвідки доводять, що командування армії УНР розуміло стратегічну важливість оборони бахмацького напрямку. Туди передбачалося відправити частину Гайдамацького кошу Слобідської України на чолі з Симоном Петлюрою, але ці плани зазнали краху через січневі події у Києві.

Трагічна загибель студентського куреня під Крутами стала символом патріотизму і жертвості у боротьбі за незалежну Україну. Вже в березні 1918 року, після підписання більшовиками Брестської мирної угоди і з поверненням уряду УНР до Києва, за рішенням Центральної Ради від 19 березня 1918 року було вирішено урочисто перепоховати полеглих студентів на Аскольдовій могилі у Києві. Тіла 27 вояків-студентів було перевезено до Києва, де відбулася громадська жалоба і поховання. На церемонії виступив Михайло Грушевський, який назвав цей вчинок київської молоді героїчним: *"Недаремно пролилася кров тисяч українських інтелігентів та молоді, коли вона принесла духовне*

визволення від найтяжчого і найшкідливішого московського ярма: добровільно прийнятого духовного закріпачення!"

Протягом десятиліть існували різні суперечливі трактування перебігу подій і кількості загиблих — від декількох десятків до декількох сотень. Наприклад Павло Тичина присвятив свій вірш "Пам'яті тридцяти", хоча до нашого часу збереглися тільки імена тих, хто був похований на Аскольдовій могилі:

Символічна могила і дерев'яний хрест крутян на Аскольдовій могилі у Києві

- Сотник Андрій Омельченко
 - Володимир Шульгин
 - Лука Дмитренко
 - Микола Лизогуб
 - Олександр Попович
 - Андрій
 - Божко-Божинський
 - Ізидор Курик
 - Олександр Шерстюк
 - Головошук
 - Чижів
 - Кирик
 - Андрій Соколовський
 - Микола Корпан
 - М.Ганькевич
 - Євген Тарнавський
 - Гнаткевич
-
- Пипський

**Пам'ятник Меморіал Героїв
Крут у селищі Крути —
урочисте відкриття**

С. Петлюра в своїй публіцистичній праці про патріотизм напише: "Коли вимовляю це слово, в моїй уяві постають незабутні моменти історичних днів під Крутами".

Довгий час історія подій під Крутами залишалася поза увагою офіційної історіографії СРСР і обростала міфами і вигадками з обох сторін. Починаючи від твердження Муравйова, що він два дні відважно бився під Крутами проти відбірних військ УНР під проводом Петлюри, до збільшення кількості загиблих до 500 чоловік (або навіть до тисячі в деяких українських емігрантських колах). Насправді Муравйову знадобилося два дні, щоби відремонтувати залізницю і зорганізувати свої сили. Щодо точної кількості загиблих, то офіційного підтвердження їх кількості ще й досі немає — за свідченням учасників подій ймовірно вбито було близько 250—300 осіб з українського боку, але відомі імена тільки тих, що потрапили в полон і були поховані на Аскольдовій могилі в Києві.

В радянські часи полегли в Крутах кваліфікувалися як зрадники чи просто замовчувалися. Студентські могили з Аскольдової гори забрали і спочатку розбили на тому місці парк. Пізніше, після Другої Світової Війни тут поховали радянських воїнів, полеглих при визволенні Києва. З часу подій вперше про увічнення пам'яті студентів згадали в 1990-х рр., коли Народний Рух України встановив тут дерев'яний хрест.

Від того часу були плани звести більший, постійний монумент у самих Крутах. Тільки 2000 року архітектор Володимир Павленко серйозно почав займатися проектуванням пам'ятника. 2006 року Меморіал пам'яті героїв Крут на залізничній станції Крути нарешті відкрили за участі Президента Віктора Ющенка. Автор меморіалу, Анатолій Гайдамака, представив пам'ятник як насипаний пагорб заввишки 7 метрів, на якому встановлено 10-метрову червону колону. Червона колона мала нагадувати про подібні колони Київського Університету, звідки були більшість студентів під Крутами. Біля підніжжя пагорба побудована капличка, а поруч із пам'ятником викопане озеро у формі хреста. Президент України Віктор Ющенко також звернувся до Київського міського голови та депутатів Київради з ініціативою увіковічнити пам'ять героїв Крут у назвах проспектів, площ, вулиць, парків, скверів, станцій Київського метрополітену.

"Трагедію під Крутами можна кваліфікувати як одну з тих історичних подій, котрі навіть не будучи належно осмисленими й пережитими історичною пам'яттю, негайно переходять до сфери міфу, монополізуються його усталеними дефініціями й одним риторизованим сприйняттям", - пише Сергій Яковенко в своїй праці "Коли в нації немає обличчя..."

Пам'ятник Героям Крут був понівечений вандалами у ніч на 21 травня 2007 р.

"Пам'яті тридцяти"

<i>На Аскольдовій могилі</i>	<i>На кого завзявся воїн?</i>
<i>Поховали їх —</i>	<i>Боже, покарай!</i>
<i>Тридцять мучнів-українців,</i>	<i>Понад все вони любили</i>
<i>Славних молодих...</i>	<i>Свій коханий край.</i>
<i>На Аскольдовій могилі</i>	<i>Вмерли в Новім Заповіті</i>
<i>Український цвіт! —</i>	<i>З славою святих.</i>
<i>По кривавій по дорозі</i>	<i>На Аскольдовій Могилі</i>
<i>Нам іти у світ.</i>	<i>Поховали їх.</i>
<i>На кого посміла знятись</i>	<i>Павло Тичина, 1918 рік</i>
<i>Зрадницька рука?</i>	
<i>Квітне сонце, — грає вітер</i>	
<i>І Дніпро-ріка...</i>	

ЗУПИНКА 3. Завдання: визначте свою позицію щодо оцінки подій під Крутами та прокоментуйте висловлювання "Історія знає випадки, коли переможців забувають. А переможених пам'ятають" (Вправа "МІКРОФОН")

ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

Смерть заради національної ідеї є явище надзвичайно потужне, особливо, коли це смерть талановитої відомої людини. Але ще більш вражаючими здаються самопожертви людей нікому невідомих, які йдуть на смерть, знаючи, що вони загинуть безславно й безслідно. Їхня жертва немає обличчя. Хоча, як це не парадоксально, але своє обличчя нація охочіше шукає саме в цих безіменних героях. Вражає те, що на абсолютну самопожертву йдуть люди, які тільки почали здійснювати свій життєвий проект.

Одним з найважливіших завдань оновлення нашого життя є формування нового покоління нації, яка має обличчя. Тут доречно згадати слова В.Сухомлинського з його праці "Народження громадянина": "Пізнаючи ідею Батьківщини, переживаючи почуття любові, вдячності, захоплення, тривоги за її нинішнє й прийдешнє ... готовність віддати за неї своє життя, людина в підлітковому віці пізнає себе, утверджує свою гідність. Виховати патріота...- означає наповнити повсякденне життя підлітка благородними почуттями, які б забарвлювали б усе, що людина в цьому віці пізнає і робить"

Україна – країна, для якої природа була ласкавою матінкою, а історія злою мачухою, країна трагедій і краси, країна, де найбільше люблять волю і найменше знали її. Скільки разів розлука і відчай брали гору, коли здавалося, що вже ніхто і ніщо не порятує народ від цілковитої денаціоналізації. Однак кожна епоха народжувала нових героїв, готових до самопожертви. Знання героїчних сторінок вітчизняної історії возвеличує особистість, що стає невід'ємною частинкою великого народу.

Ні перед ким не станеш спину гнути,
Не віддасися ворогу в ясу,
Якщо зумів, товаришу, збагнути
Свого народу велич і красу.

В.Симоненко

ПІДСУМОК

Перехідний період нашого суспільства від ТОТАЛІТАРИЗМУ ДО ДЕМОКРАТІЇ довгий та важкий, бо суспільство опинилось у "соціальному вакуумі" з відрізаним корінням національних традицій зі стійкими стереотипами та знеціненою системою життєвих орієнтирів.

Тому одним з найважливіших завдань оновлення життя нашого суспільства є формування нового покоління, нації, ЯКА МАЄ ОБЛИЧЧЯ.

ЗУПИНКА 4. Домашнє завдання: Заповнити анкету-есе**АНКЕТА-ЕСЕ ДО КЕРОВАНОЇ ЛЕКЦІЇ**

"Нас тут триста, як скло за Вітчизну лягло..."

1. Чи згодні ви з висловлюванням Г.Ващенко, що "... служба Батьківщині наказує підкоряти свої інтереси потребам українського народу". Чи означає це зректися особистого щастя і радощів життя? _____

2. Закінчіть цей вислів, заповнюючи пропуски: "В житті діє парадоксальний закон: хто шукає лише особистого щастя і робить його основним правилом життя – це шукання, той _____."

Бо тоді життя людини робиться _____.

Справжні радощі, що охоплюють всю історію людини і підносять її на височінь, мають тільки ті, _____

Для порівняння цитата Ваценка Г. "Виховний ідеал" : "...служба Батьківщині наказує підкоряти свої інтереси потребам українського народу. Чи означає це зректися особистого щастя і радощів життя? Ні, не означає. В житті діє парадоксальний закон : хто шукає лише особистого щастя і робить основним правилом свого життя це шукання, той ніколи не знаходить щастя. Бо тоді життя людини робиться егоїстичним і дрібничковим, і це ніколи не задовольнить людського духу. Справжні радощі, що охоплюють всю історію людини і підносять її на височінь, мають тільки ті, що служать великій ідеї"

3. Чи зустрічали ви людей, здатних до самопожертви в ім'я ідеї ?

4. Складіть акровірш до слова

П _____

А _____

Т_____

Р_____

І_____

О_____

Т_____

И_____

З_____

М_____

5. Як на вашу думку,наскільки актуальна проблема самопожертви сьогодні і чи здатна сучасна молодь до героїчних вчинків в ім'я Батьківщини? Думку аргументуйте.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ващенко Г. Виховний ідеал. - Полтава.1994
2. Винниченко В.Відродження нації. Ч. II. – Київ – Відень, 1920.- в Українському історичному журналі, 1994, №2.
3. <http://ru.wikipedia.org>
4. Довідник з історії України. Київ. "Генеза". – 2001
5. Сухомлинський В.О. Народження громадянина. Вибрані твори в 5-ти томах.- К.: Радянська школа. 1977. – Т.3.
6. Солдатенков В. "І справжні, не фальшиві фарби. Крути: спроба історичної інтерпретації" // Дзеркало тижня, 28.01-03.02.2006
7. Яковенко С. Коли в нації немає обличчя...

**Ледяєва Л.І., бібліотекар
ДПТНЗ "Білгород-Дністровський
професійний будівельний ліцей"**

Музей "Трудової та бойової слави" професійного будівельного ліцею міста Білгород-Дністровський

На березі Дністровського лиману розкинулось одно із старовинних міст країни – місто Білгород-Дністровський. Історія міста починається в глибині віків, бо місту вже понад 2500 років. К заповідним куточкам давнини, овіяної легендами, відноситься Білгород-Дністровська фортеця. Велично і грізно встали її бастіони на високім березі Дністровського лиману.

В цьому історичному місті у 1923 році, (тоді місто мало назву Аккерман), організація захисту сиріт першої світової війни під головуванням генерала Посташа створило школу "Мистецтво і ремесло" з трьома секціями: столяри, шевці і кравці. Це був початок історії нашого професійного будівельного ліцею.

З 1934 року по 1940 рік ця школа була організована в чотирирічну індустріальну гімназію, а пізніше індустріальний восьмилітній ліцей.

28 червня 1940 року Бессарабія возз'єдналася з Радянським Союзом. Була введена радянська система освіти, але Велика Вітчизняна війна, що незабаром почалася, а потім з 26 червня 1941 року знов окупація нашого краю фашистськими і румунськими військами не дала відродитися ремісничому училищу. 23 серпня 1944 року наше місто було звільнене. Відступаючи, колишні господарі забрали все устаткування майстерень і інструменти. Нелегко було наново оснащувати майстерні, підбирати викладацькі кадри. Адже ще йшла війна, в країні панували голод і розруха, треба було відновлювати народне господарство. Багато труднощів припали на долю колишнього фронтовика, першого директора нашого училища Судакова Анатолія Микитовича. Він очолював училище з 20 жовтня 1944 року по листопад 1946 року. Першими учнями були в основному сироти, безпритульники, які знаходилися на повному державному забезпеченні. Заняття почалися з січня 1945 року. Учебні класи, майстерні і гуртожитки розташовувалися по вулиці Котовського.

На місці нинішнього учбового корпусу по вулиці Ізмаїльській була зруйнована лікарня. На її фундаменті з 1962 року почали будувати учбовий корпус. Третій поверх був добудований в 1974-1975 роках.

За період свого існування, після 1944 року училище змінювало свої назви, залежно від потреби народного господарства. Перша його назва – ремісниче училище №1 – механізації сільського господарства.

З 1953 року – ремісниче училище №8.

З 1956 року – будівельна школа №5.

З 1958 року – будівельне училище №10.

З 1962 року – професійно-технічне училище №10.

З 1969 року – середнє професійно-технічне училище №10.

З 2005 року – професійний будівельний ліцей.

З метою збереження багатої історії нашого навчального закладу в 1964 році викладачами, майстрами виробничого навчання і учнями була проведена відповідна робота по створенню і оформленню музею трудової слави ПТУ-10. Був зібраний відповідний матеріал, історичні довідки, фотокартки і все це розміщувалось на чотирьох стендах: "Історія училища", "Наша гордість".

В цьому році ми оновили ці стенди, а також створили новий стенд "Золотий фонд ліцею", на якому розміщені фотокартки, короткі біографічні довідки працівників ліцею, що працюють в навчальному закладі 25 і більше років і, які отримали звання "Ветеран ліцею".

Життя віддалило тяжкий і героїчний час Великої Вітчизняної війни від теперішнього покоління. І тільки інформація про ті події сприймається молодими формально. Щоб торкнутись дитячої душі, занурити учнів в реалії того часу, навчити співчувати, у нашому ліцеї було прийнято рішення створити музей бойової слави.

Музей ліцею сприяє вихованню патріотизму, поважному відношенню до старшого покоління, знання історії нашої країни, міста, вулиці, минулого і сучасного. Всього того, з чого починається Вітчизна.

На той період, коли створювали музей, в училищі працювало багато педагогів, майстрів, які безпосередньо були учасниками Великої Вітчизняної війни. Щоб зберегти пам'ять про захисників Вітчизни, виховання у підростаючого покоління поваги до них і їх нагородах, бережного відношення до місць їхнього захоронення, був зібраний матеріал з історії бойової слави нашого міста.

Україна одна із перших радянських республік прийняла на себе удар фашистських полчищ. Повітряні атаки ворогів на Аккерман відбивали відважні льотчики 5-го швидкісного бомбардировочного авіаполку. Цьому полку присвячений стенд "Від Аккермана до Берліна", на якому розкрито його бойовий шлях. В експозиції є матеріали, фотокартки.

Зробили ми стенд присвячений командирі ескадрилі капітану В.В.Анісімову, який був мешканцем нашого міста, на будинку де він жив знаходиться меморіальна дошка. За подвиг капітан Анісімов В.В. був відзначений званням Героя Радянського Союзу.

В період з 1945 року по 1992 рік в нашому місті дислокувалася 180-та Київська ордена Суворова і Кутузова стрілкова дивізія. Значна

кількість наших викладачів, майстрів і випускників училища проходили службу в лавах цього військового з'єднання. Дивізія мала свій музей. Після розформування дивізії був практично розібраний і музей бойової слави. Частину експонатів і стендів отримав і наш ліцей. Всі вони розміщені в нашому музеї. Це бойове з'єднання пройшло в роки війни тяжкий шлях від Ржева до Праги, приймало участь у звільненні України від фашистських загарбників. Звільняли Харків, Київ. 49 воїнів цієї дивізії відзначені звання Героя Радянського Союзу. Три герої дивізії повторили подвиг Олександра Матросова, подвиг, якій втілює мужність і самопожертву воїнів Великої Вітчизняної. Гільзи, зброя, каски, рація, карти бойових дій, листи – все це вводить відвідувачей музею в обставини тієї грізної пори.

Є в музеї підшивки газет "Советский боец" за 1944 рік. Перегортаючи ці пожовтіли сторінки, дійсно торкаєшся руками живого потоку історії.

В дні 65-тої річниці Великої Перемоги наш музей стає центром зустрічей з ветеранами війни, проводяться екскурсії, класні години, уроки історії.

Сьогодні, дивлячись на відвідувачів музею бойової слави, розумієш – доки пам'ять о війні жива в наших серцях, листи-похованки та пробиті у серця гімнастюрки зостануться експонатами музею і не стануть жахливою реальністю нашого життя.

Вісник НМЦ ПТО запрошує авторів до активного співробітництва!

У Віснику НМЦ ПТО в Одеській області друкуються статті, проблемні та дискусійні нариси, спостереження з практики, методичні та педагогічні розробки, що відображають широке коло питань професійно-технічної освіти, а також суміжних освітянських проблем.

Оригінал роботи подається до НМЦ ПТО в електронному вигляді. Рукопис повинен бути українською мовою, набраний в редакторі Word (версія після 97). Обсяг матеріалів (з урахуванням малюнків, таблиць і підписів до них, списку літератури) не повинен перевищувати 6-8 сторінок та 5-ти малюнків для статей; 10-15 сторінок та 8 малюнків для методичних розробок.

Перед основним текстом статті обов'язково вказуються прізвище, ім'я, по-батькові автора або співавторів (повністю), повна назва установи, в якій автор працює, посада, контактні телефони для зв'язку. До матеріалу додається письмова згода автора на друк матеріалу.

Тексти статей та всі матеріали до них повинні бути ретельно відредаговані, перевірені та підписані авторами. Всі представлені матеріали рецензуються й обговорюються редакційною колегією. Редакційна колегія НМЦ ПТО залишає за собою право скорочення та виправлення надісланих статей. Рукописи статей, що прийняті до публікування, авторам не повертається.